

Knjižni podcast

Jaković, Lucija

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:131:297193>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-10-16**

Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet
University of Zagreb
Faculty of Humanities
and Social Sciences

Repository / Repozitorij:

[ODRAZ - open repository of the University of Zagreb
Faculty of Humanities and Social Sciences](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FILOZOFSKI FAKULTET
ODSJEK ZA INFORMACIJSKE I KOMUNIKACIJSKE ZNANOSTI
SMJER INFORMACIJSKE ZNANOSTI
Ak. god. 2022./2023.

Lucija Jaković

Knjižni *podcast*

Završni rad

Mentor: dr.sc. Ana Barbarić, red. prof.

Zagreb, 2023.

Izjava o akademskoj čestitosti

Izjavljujem da je ovaj rad rezultat mog vlastitog rada koji se temelji na istraživanjima te objavljenoj i citiranoj literaturi. Izjavljujem da nijedan dio rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz necitiranog rada, te da nijedan dio rada ne krši bilo čija autorska prava. Također izjavljujem da nijedan dio rada nije korišten za bilo koji drugi rad u bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili obrazovnoj ustanovi.

Sadržaj

Sadržaj	ii
1. UVOD.....	1
2. <i>Podcast</i>	2
2.1. Povijest <i>podcasta</i>	2
2.2. Oprema i platforme	3
2.3. Vrste <i>podcasta</i>	3
2.4. Prednosti i nedostaci <i>podcasta</i>	5
3. <i>Podcast</i> i čitanje	7
3.1. Važnost čitanja.....	7
3.2. Knjižni <i>podcast</i>	8
3.2.1. Prednosti knjižnog <i>podcasta</i>	9
3.2.2. Nedostaci knjižnog <i>podcasta</i>	10
4. Analiza inozemnih <i>podcasta</i>	11
4.1. The Penguin Podcast (Ujedinjeno Kraljevstvo)	11
4.2. Books and Boba (Sjedinjene Američke Države)	13
4.3. Debutiful (SAD)	14
4.4. Knjiskebrbljivice (Srbija)	16
4.5. Zaključak analize	17
5. Analiza hrvatskih <i>podcasta</i>	19
5.1. DigiLab (Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu).....	19
5.2. Između redaka (Hoću knjigu)	23
5.3. Booksa (Portal Booksa.hr)	26
5.4. Premalo čitam (Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica).....	28
5.5. Zaključak analize	29
6. Intervju s voditeljem <i>podcasta</i> „Premalo čitam“, Goranom Živkovićem	32

6.1.	Početak nastanka <i>podcasta</i>	32
6.2.	„Ambasadori čitanja“	34
6.3.	Povratne informacije slušatelja.....	35
6.4.	Mišljenje o knjižnim <i>podcastima</i> , knjižnicama i čitanosti u Hrvatskoj	35
6.5.	Budućnost knjižnica i knjižnog <i>podcasta</i> „Premalo čitam“	39
7.	ZAKLJUČAK	42
8.	LITERATURA.....	44
	Popis slika.....	49
	Popis tablica.....	50
	Sažetak.....	51
	Summary.....	52

1. UVOD

Pojavom i napretkom tehnoloških inovacija, dostupnost raznovrsnog sadržaja sve je veća. Korisnicima je omogućeno lako pretraživanje i pronalaženje željenih informacija u što kraćem vremenu. Pojavom *podcasta*, omogućen je brži pregled željenog sadržaja uz minimalno utrošenog napora. *Podcast* je digitalna datoteka koja podsjeća na radio jer sadrži audio zapise distribuirane na razne internetske usluge (*Oxford English Dictionary*, n.d.). Kako bi korisnici imali mogućnost slušanja tih zapisa, potrebne su usluge na kojima se ti zapisi nalaze. Takve usluge najčešće su dostupne uz internetsku konekciju. Neki od njih su Spotify, Google Podcast i Deezer. Nastali su snimanjem audio zapisa, no danas je popularno snimanje i video zapisa.

Popularizacijom stvaranja digitalnih audiozapisa, korisnici mogu pronaći različite sadržaje ovisno o temama koje ih zanimaju. Tako postoje *podcasti* o filmovima, o sportu, *self help podcasti* i razni drugi. U ovom radu spomenuti su knjižni *podcasti*. Kao što je opisano u samom naslovu, to su audio zapisi kojima je glavna tema knjiga odnosno čitanje. Korisnici koji slušaju takve zapise mogu saznati mnoge „nevidljive” strane nastanka knjige iz perspektiva ljudi koji se time bave. Budući da je masovnom distribucijom tehnologija smanjena želja za fizičkim knjigama, tako dolazi i do smanjenja posuđivanja knjiga u knjižnicama. Također, slušanjem knjižnih *podcasta*, korisnici dobivaju mnoge preporuke za čitanje i poticaje za odlaskom u knjižnicu.

Svrha ovog rada je prikazati značaj nastanka knjižnih *podcasta*. U svijetu je njihov broj vrlo malen u odnosu na ostale tematike što objašnjava da je većina njih nastala nedavno te potaknuta epidemijom virusa COVID-19. Alice Florence Orr (2023) je na stranici „Podcast Review“ navela deset najboljih knjižnih *podcasta* među kojima se nalaze „Debutiful“ i „Books and Boba“ koji će biti detaljno analizirani u ovom radu. Osim njih, analizirat će se i „The Penguin *Podcast*“ i „Knjiskebrbljivice“. Hrvatska je također nakon epidemije dobila zanimljive knjižne *podcaste*. Zatvaranjem knjižnica, djelatnici ovom inovacijom omogućuju zadržavanje svojih korisnika te dodatnom zabavom. Najpoznatiji hrvatski knjižni *podcasti* su „DigiLab“ i „Između redaka“. Većina knjižnih *podcasta* stvoreni su uz podršku knjižnica ili knjižara, a najmanje je onih koje su stvorili ljubitelji knjiga u svojim domovima.

2. Podcast

Riječ *podcast* (eng.) označava audio ili video sadržaj objavljen na Webu u formatima MP3 i MP4, a automatski se prenosi (eng. *download*) preko interneta (*Definicije značenja podcast*, n.d.). To je radio program koji je pohranjen u digitalnom obliku, a može se puštati putem različitih tehnologija kao što su računala i MPR playeri (*Cambridge English Dictionary*, n.d.). Naziv je nastao kombinacijom engleskih riječi *broadcast* (emitiranje, prenošenje, rasprostranjivanje) i naziva za Appleov iPod. *Podcast* se distribuira putem RSS-a (*Rich Site Summary* ili *Really Simple Syndication*) koji omogućuje korisniku da se pretplati na određeni izvor na internetu kako bi mogao primati nove sadržaje poput novih epizoda (Thomas, 2019). Rheingold (2008) smatra da je *podcast* u teorijskom okviru participativan medij koji uključuju „blogove, wikis (izvore iz Wikipedije), RSS označavanje, digitalni storytelling, društvene mreže, videoblogove“ i sl. (Živković, 2022). *Podcasting* ima sposobnost dokumentiranja mjesta što omogućava „afektivne registre, olakšava polivokalni dijalog te doprinosi stvaranju publike.“ (Scriven, 2021). Dakle, pojavom novog medija, brža je i olakšana razmjena informacija.

2.1. Povijest podcasta

Razvojem tehnologija i oprema za snimanje nastaje *podcast*. Omogućeno je snimanje epizoda u prostorijama svoga doma. Također, internet se unaprijedio, postao bolji i brži i, najvažnije, dostupan svima. Martinoli (2015) ističe da *podcast* postaje dominantniji u svijetu medija budući da ima prednost povezivanja slušatelja i voditelja/kreatora sadržaja. Začetak je u Americi u kojoj preko 100 milijuna Amerikanaca na dnevnoj bazi sluša neku vrstu *podcasta* (Knez, 2021). Ben Hammersly začetnik je termina *podcasting*, dok su Adam Curry i Dave Winer, bivši zaposlenici medijske tvrtke MTV (eng. *Music Television*), kodirali program iPodder koji se smatra platformom *podcasta*. Sama ideja proizašla je iz primjera bivšeg američkog predsjednika Georgea Walkera Busha koji se obraćao građanima svaki tjedan u obliku formata koji je jednak formatu *podcasta*. Za stvaranje samog *podcasta* zaslužan je osnivač Applea, Steve Jobs (Živković, 2022). Godine 2001. predstavljen je Appleov iPod, a 2004. godine osmišljeno je preuzimanje internetskih radio emisija s interneta na uređaj preko usluge Libsyn.com. Već krajem 2005. godine riječ *podcast* postaje riječi godine „kao novi medijski trend“, prema New Oxford American Dictionary. Kritičar Quah u svom blogu

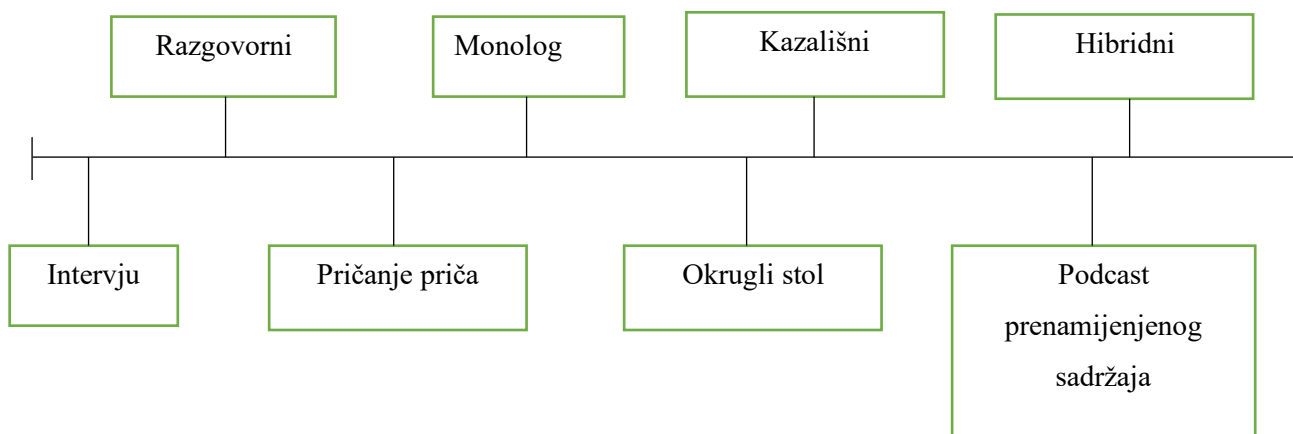
„Vulture“ predviđa da će se broj takvih audio datoteka povećavati kao i broj njegovih korisnika (Knez, 2021). U Hrvatskoj su se počeli razvijati 2017. godine kada su ih kreatori počeli stvarati kao hobi, dok danas uz pomoć njih profitiraju na medijskom tržištu (Živković, 2022). Prvi slavni *podcast* je „The Adam Carroll Show“ koji je postavio svjetski rekord u broju slušanosti, a vodio ga je američki komičar i radio voditelj Adam Carroll. Prvim hrvatskim *podcastom* smatra se emisija „UFO Nautica“, autora Giuliana Marinkovića koji je nastao 2005. godine, a reproducirao se sve do 2012. godine. Naime, emisija „UFO Nautica“ bila je radijska emisija, ali su epizode bile dostupne u obliku *podcasta* (Podcast, n.d.).

2.2. Oprema i platforme

Stvaranje *podcasta* ne zahtijeva preveliku opremu. Najvažniji su *software* (eng. programska podrška) i *hardware* (eng. računalna sklopovska podrška). Najvažnija i najpotrebnija vanjska oprema su laptop ili računalo, kamera (ako se snima video *podcast*) i mikrofoni (Bradley, 2017). Ako se želi postići bolja kvaliteta, koristi će se zaseban, visokokvalitetni mikrofoni (Thomas, 2019). *Software* omogućuje uređivanje snimke za poboljšanje kvalitete zvuka kao i dodavanje drugih zvukovnih zapisa. Najbolji *software* prema Bradleyu (2017) je Audacity koji sadrži mnogo besplatnih usluga za uređivanje *podcasta*. Audacity radi na „svim glavnim operativnim sustavima za stolna računala“ (Thomas, 2017). Osim potrebnih tehnoloških inovacija, za snimanje *podcasta* potrebna je i dobra priprema. Bradley (2017) predlaže stvaranje bilješka i kratko istraživanje prije početka samog snimanja i stvaranja. Također savjetuje snimanje u tihoj prostoriji te optimiziranje duljine epizoda (optimalno u prosjeku 20 minuta). Najduži proces u stvaranju *podcasta* je uređivanje. U svom istraživanju Knez (2021) govori kako se „za svaku minutu zvuka, koju slušatelj čuje, očekuje da se troši između 5-15 minuta za njegovu proizvodnju“. Kako bi korisnici mogli pronaći određeni *podcast* i slušati ga, potreban je *host* (podržavatelj) kao što su Libsyn, Podbean i SoundCloud. Najkorištenije platforme na kojima se slušaju *podcasti* su Apple Podcasts, Spotify i Google Podcasts (Knez, 2021).

2.3. Vrste *podcasta*

Prema članku Alexandera Santoa, postoji 8 vrsta *podcasta*: intervju, razgovorni, monolog, pričanje priča, okrugli stol, kazališni *podcast*, *podcast* prenamijenjenog sadržaja i hibridni *podcast* (Živković, 2022). U tablici 1 nalaze se objašnjenja svake vrste *podcasta*.

Slika 1 - Vrste *podcasta* prema Alexanderu Santou

Tablica 1 - Vrste *podcasta* prema Alexanderu Santou

Intervju	Intervju <i>podcast</i> može biti sa stručnjakom ili u obliku zabavnog intervjua koji je većinom najpopularniji.
Razgovorni	U razgovornom postoje dva voditelja koji razgovaraju o određenoj temi, a takva vrsta podsjeća na radijsku emisiju.
Pričanje priča	Pričanje priča ili istraživački <i>podcast</i> sadrži niz epizoda uz pomoć kojih voditelj priča priču. Ova vrsta <i>podcasta</i> pruža slušateljima informiranost te upućenost u temu.
Monolog	Kod monologa, voditelj tijekom cijele epizode govori samo o jednoj temi za koju je stručan.
Okrugli stol	<i>Podcasti</i> koji sadrže okrugli stol obuhvaćaju promijenjivu skupinu ljudi. U takvom <i>podcastu</i> voditelji započinju razgovor oko jedne ili više tema.
Kazališni	Kazališni <i>podcast</i> ne zahtjeva puno istraživačkog rada, ali je potrebno mnogo kreativnosti kako bi se slušatelji osjećali angažirano.
Podcast prenamijenjenog sadržaja	Voditelj <i>podcasta</i> prenamijenjenog sadržaja koristi priču iz tiska, radija ili nekog drugog medija u kojima slušatelji stvaraju novi sadržaj. U ovoj vrsti je također moguće angažirati slušatelje.
Hibridni	Hibridni kombiniraju nekoliko različitih <i>podcasta</i> gdje je potrebna fleksibilnost u stvaranju sadržaja.

Od svih osam vrsta, knjižni *podcasti* se najviše sastoje od intervjua, razgovora, okruglog stola i hibridnog *podcasta*.

Uz navedene vrste *podcasta*, Knez (2021) navodi još i panel emisiju, konverzacijske *podcaste* i *podcaste* promjenjivog sadržaja. Panel emisija sastoji se od „domaćina i brojnih gostiju, koji su najčešće stručnjaci u svome području, koji se mijenjaju svaki tjedan“. Konverzacijski *podcasti* sadrže više različitih ljudi u kojem je bit da svaki pridonosi razgovoru.

2.4. Prednosti i nedostaci *podcasta*

Podcast donosi mnoge prednosti novoj generaciji proizvođača sadržaja. Korisnici na laki način mogu besplatno doći do različitih sadržaja uz minimalnu potražnju. Svaki *podcast* može se slušati na pametnim telefonima što omogućava slušanje epizoda na bilo kojem mjestu u bilo koje vrijeme (Knez, 2021). Slušatelji će većinom slušaju *podcaste* kada vode *multitasking* (odrađivanje više poslova od jednom). Aktualnost *podcasta* olakšava i zaposlenim ljudima koji nemaju vremena sjediti za televizorom (Knez, 2021). Scriven (2021) navodi kako je uključivanje glasova sudionika velika snaga *podcasta* jer omogućuje slušateljima da „se susretnu s perspektivama u afektivnoj uključenosti, a ne kroz jedinstvenu tekstualnu prezentaciju.“ Edisonovo istraživanje 2014. godine pokazalo kako prosječni Amerikanci u dnevno potroše četiri sata slušajući neku vrstu *podcasta* (Knez, 2021). Bradley (2017) navodi kako je prednost *podcasta* u tome da na brzi i lak način promovira događaje raznih institucija i time privlači veliki broj korisnika. Jedini nedostaci *podcasta* su troškovi opreme, potrošeno vrijeme uređivanja, nemogućnost slušanja bez povezivanja na internet i nemogućnost stavljanja video *podcasta* na svim *podcast* aplikacijama/uslugama (Knez, 2021).

Tablica 2 - Prednosti i nedostaci *podcasta*

PREDNOSTI	NEDOSTACI
<ul style="list-style-type: none"> - Dostupno svima - Olakšano pronalaženje različitog sadržaja - Slušateljima nije potrebna velika oprema - <i>Multitasking</i> 	<ul style="list-style-type: none"> - Trošak opreme distributera - Potrošnja vremena kod uređivanja i snimanja - Potrebna internetska konekcija

<ul style="list-style-type: none">- Slušanje u bilo koje vrijeme i na bilo kojem mjestu – korištenje u pokretu- Povezanost slušatelja i voditelja/gosta podcasta- Dostupan velik broj različitih informacija- Olakšana promocija događaja unutar institucija	<ul style="list-style-type: none">- Ne podržavanje video sadržaja na podcast aplikacijama (za video podcaste)
---	---

3. Podcast i čitanje

Digitalizacija sadržaja utjecala je i na izdavanje knjiga te njihovu prodaju. Danas je sve više sadržaja besplatno i dostupno na globalnim, aktivnim platformama. Razvojem tehnologija populariziraju se elektroničke knjige, digitalne audioknjige te knjižni *podcasti* (Döring et al., 2022). Prema istraživanju Döringa i suradnika (2022), generacija zvana *Gen Z* (osobe rođene u razdoblju od 1990. i 2010. godine) najviše sluša *podcaste* (*Gen-z Noun - Definition*, 2023). Thoman (2019) smatra da „*podcast* nije samo audio zbirka već alat koji kreira razgovore, nove ideje i koncepte“ zbog čega je vrlo sličan knjižnicama koje se smatraju kolekcijama ideja koje stvaraju znanje. *Podcasti* kao takvi teže proširivanju znanja i obrazovanja zbog čega postaju informativniji od elektroničkih knjiga i audioknjiga (Döring et al., 2022). U usporedbi s knjižnicom, također imaju veliki potencijal u povećanju produktivnosti čitanja i poboljšanju učenja (Thomas, 2019).

3.1. Važnost čitanja

Tijekom programa „Noć knjige“ 2023. godine, Tamara Kraus predstavila je svoje podatke istraživanja vezanih uz čitanost kod Hrvata. Kraus izlaže kako 60 posto građana ne čita knjige, a razlog tome je sve veća dostupnost sadržaja na internetu. Osobe koje čitaju na internetu najčešće posjećuju portale, blogove i novine s kritičkim sadržajem (*Čitanje u hrvatskoj u padu*, n.d.). U PIRLS izvješću („Izvješće o postignutim rezultatima iz čitanja“) iz 2011. godine, Hrvatska je na relativno visokom mjestu u prosjeku čitanja u odnosu na druge države. U najnovijem istraživanju (PIRLS 2021) učenici Republike Hrvatske postižu vrlo visoke rezultate u čitanju s razumijevanjem u odnosu na istraživanje iz 2011. godine (PIRLS, n.d.). Peti-Stantić (2019) u svojoj knjizi govori kako „čitanje obogaćuje naše ljudsko iskustvo te nam omogućuje da, i onda kad ne možemo otputovati na sva mjesta na koja bismo željeli, razumijemo različitosti i raznolikosti svijeta, kako pojavnog, tako i umnog.“. Grosman (2010) govori pak da je „čitanje stvar osobnog odabira i kako, ne poštujemo li osobne izvore mladih koji čitaju, osobito u obrazovnom sustavu, vrlo brzo dolazimo do toga da im čitanje postaje nevažno i da prestanu čitati.“ (Peti-Stanić, 2019). U istraživanju The California Assessment Program (CAP) 1986. godine prikazano je da djeca koja čitaju izvan škole imaju bolje rezultate na testovima razumijevanja (Krashen, 2004, str. 37). Ključna uloga knjižničarske profesije prema Merga (2022) je poticanje angažiranosti u čitanju. Prije razvoja Interneta, knjižnice su bile glavne

ustanove koje su donosile mnogo novih informacija o raznim događajima, primjerice sadržaje za studente i sl. U ovom slučaju, knjižnice možemo povezati s knjižnim *podcastom* koji također omogućuje davanje novih relevantnih informacija uz minimalni napor traženja. Slušanjem knjižnog *podcasta*, korisnici mogu pronaći određene informacije vezane uz knjige. Time ih *podcasti* mogu na laki način motivirati i potaknuti da više čitaju. Također je dokazano da slušanje priča ima izravan utjecaj na razvoj pismenosti (Krashen, 2004, str. 37). Merga (2022) navodi kako studenti manje čitaju zbog nedostatka vremena ili mukotrpnog čitanja literature. Zbog toga, knjižni *podcasti* imaju veliku ulogu u olakšavanju čitanja i učenja teških literatura. Takvim smanjenjem napora ne prekida se želja za sveukupnim čitanjem željenih knjiga.

3.2. Knjižni *podcast*

Knjižni *podcast*, prema podjeli Alexandra Sanota, hibridni je podcast. On se sastoji od više različitih vrsta, no najviše prevladava razgovorni stil. Prema samom nazivu, knjižni *podcast* je *podcast* o knjigama i to o njihovom stvaranju, pisanju, izdavanju i mnogim drugim povezanim poslovima. Većina ih je nastala iz ideja individualnih knjižničara. Najdugovječniji takav *podcast* osmislila je knjižničarka Maurice Coleman pod nazivom „T Is for Training“. To je *podcast* u kojem voditelj i gosti raspravljaju za okruglim stolom o različitim pitanjima knjižnica i knjižničarskim profesijama. Kasnije se javljaju i oni koji su više nalik knjižnim klubovima u kojim se preporučuju knjige, savjetuje čitateljima i u kojima knjižničari iznose svoje dojmove o pročitanoj tekstu. Cilj stvaranja knjižnog *podcasta* je „otkrivanje mnogih puteva prema budućnosti knjižnica intervjuiranjem ljudi“ (Thomas, 2019). Prema Baronu (2021), oni postaju „nova inovacija za motiviranje djece za čitanjem koji to ne vole“. Također govori kako slušanjem takvih *podcasta* djeca razvijaju svoje čitalačke vještine. Prema raznim istraživanjima, rezultati pokazuju kako djeca s poteškoćama čitaju više riječi u minuti, kada je čitanje u kombinaciji sa zvukom, od onih koji samo čitaju bez zvuka. Tako i djeca s disleksijom imaju vrlo pozitivne reakcije na korištenje zvukovnog materijala (Baron, 2021). McGarr (2009) navodi kako se knjižni *podcasti* često koriste i u visokom obrazovanju s ciljem lakše isporuke informacija. Studenti koji ih koriste smatraju kako su postali jako dobri čitatelji unatoč mukotrpnosti literaturi. Smatra se da knjižni *podcasti* imaju veliki potencijal u pomoći kod podučavanja i učenja.

3.2.1. Prednosti knjižnog *podcasta*

Knjižni *podcasti* sadrže mnoge prednosti, a neke od njih nalaze se u tablici 2. Kao što je već spomenuto, oni većinski sadrže preporuke knjiga. Na ovakav način, mnogim autorima (slavnim ili debitantskim) je takav pristup pogodan za promoviranje svojih knjiga. Primjer takvog *podcasta* je „Debutiful“ koji je detaljnije analiziran kasnije u radu (Bradley, 2017). Baron (2021) u svojoj knjizi „How we read now“ ističe velik broj pozitivnih strana knjižnog *podcasta* u svrhu poboljšanja učenja. U radu je spomenuto kako studenti manje čitaju zbog mukotrpnih literatura. Baron (2021) govori kako knjižni *podcasti* mogu pomoći u pregledu materijala za bolji napredak u učenju. Zbog sve veće dostupnosti novih tehnologija, Baron ističe mogućnost korištenja *podcasta* na tradicionalnim predavanjima visokog obrazovanja. U svom istraživanju, Kennedy, Judd, Churchward, Gray i Krause (2008) primjećuju da se korištenjem knjižnih *podcasta* u obrazovanju omogućuje fleksibilnost učenja i predavanja. Copley (2007) pak primjećuje kako mnoga sveučilišta koriste *podcaste* kao dodatnu pomoć u podučavanju (McGarr, 2009). Zbog prevelikog broja studenata, profesorima se teško svakomu jednako posvetiti pa *podcast* može biti idealna pomoć. Oni postaju velika podrška mobilnom učenju (mogućnosti učenja na bilo kojem mjestu i u bilo kojem trenutku). Kao što Baron (2021) navodi, dok djeca lakše čitaju kada imaju zvukovnu podršku, studenti pak imaju bolje rezultate kada uz zvukovni dio imaju vizualni, poput prezentacija. Zato se smatra da bi najbolja pomoć u učenju bila uvođenje *podcasta* koji bi se koristili zajedno s vizualima. Sam *podcast* ne bi omogućio puno bolje rezultate kada bi se samo slušao. Uz pomoć njih, studenti imaju mogućnost provjeravanja znanja, utvrđivanje gradiva, dodatne zadaće te fleksibilnije i poboljšano učenje. Jedna od prednosti je i mogućnost vraćanja na prethodno rečeno u snimljenom predavanju. McGarr (2009) također smatra da knjižni *podcasti* olakšavaju „kognitivno učenje zbog dodatnog materijala koje pruža studentima alternativne perspektive na sadržaja koji produbljuje temu“.

Tablica 3 - Prednosti knjižnog *podcasta*

PREDNOSTI KNJIŽNOG <i>PODCASTA</i>
<ul style="list-style-type: none"> - Promoviranje knjiga - Besplatno i lako dostupno - Pregled kolegijskih materijala za bolji napredak u učenju - Najbolji rezultati testova razumijevanja uz korištenje podcasta i vizualnih materijala - Utvrđivanje znanja - Podrška mobilnom učenju - Lakša individualna savjetovanja studentima - Fleksibilnije učenje, pristupačnije, poboljšava iskustvo učenja - Mogućnost vraćanja i boljeg razumijevanja snimljenog gradiva

3.2.2. Nedostaci knjižnog *podcasta*

Nedostaci knjižnog *podcasta* promatrani su iz perspektive korištenja u visokom obrazovanju. Prema McGarriju (2009) studenti postaju pasivni primatelji informacija zbog manjeg angažmana na tradicionalnim predavanjima. Također navodi da je „većina studenata slušala materijale tijekom učenja, a ne na putu do doma i sl.“ Način predavanja unapređuje studentovo učenje razvojem kritičkog razmišljanja, perspektive govornika i međusobnog doživljaja među kolegama. Kada bi takav knjižni *podcast* postao primarni izvor informacija, studentima bi se umanjilo iskustvo učenja. Zato je važno da se kombiniraju materijali, oni digitalni, ali i oni tradicionalni, te da podučavanje ipak ostane kontaktno (McGarr, 2009).

Tablica 4 - Nedostaci knjižnog *podcasta*

NEDOSTACI KNJIŽNOG <i>PODCASTA</i>
<ul style="list-style-type: none"> - Pasivno primanje informacija - Utjecaj na tradicionalna predavanja

4. Analiza inozemnih *podcasta*

U svijetu se masovno proizvode razni *podcasti*. U prijašnjem dijelu rada navedeno je kako nije veliki izazov i napor stvoriti i reproducirati ih. Uz minimalnu opremu i dobru ideju, svatko može stvoriti svoj *podcast*. Najviše ih proizvode stanovnici Sjedinjenih Američkih Država gdje je slušanost *podcasta* najveća. U ovom djelu rada analizirana su četiri strana *podcasta*: „The Penguin Podcast“ (Ujedinjeno Kraljevstvo), „Books and Boba“ (Sjedinjene Američke Države), „Debutiful“ (Sjedinjene Američke Države) i „Knjiskebrbljavice“ (Srbija).

4.1. The Penguin Podcast (Ujedinjeno Kraljevstvo)

„The Penguin Podcast“ je *podcast* Ujedinjenog Kraljevstva koji je izašao u javnost 15. srpnja 2015. godine (*Release Info*, n.d.). Nastao je kao potpora izdavačke kuće „The Penguin House“, koja je nastala davne 1934. godine kada je glavni stvaratelj Allen Lane dobio ideju o izdavanju i prodaji knjiga razumljivih cijena visoke kvalitete (*Company History*, n.d.). Danas izdavačka kuća pronalazi raznolike talentirane autore koji žele ispričati svoju priču javnosti. Sadrži sedam izdavača: „Penguin Random House UK Audio“, „Michael Joseph“, „Penguin Random House CHILDREN'S“, „Cornerstone“, „Penguin General“, „Transworld publishers“, „Penguin press“, „Vintage“ i „Ebury“. Svaki izdavač izdaje drugačiji izbor tematskih knjiga. „Penguin Random House UK Audio“ izdaje audioknjige za odrasle i djecu stvarajući zanimljivo iskustvo. „Penguin Michael Joseph“ najuspješniji je izdavač od samog početka nastanka izdavačke kuće „The Penguin House“. „Transworld publishers“ izdaju fikcijske i nefikcijske knjige. Ostali izdavači sadrže većinski slične izbore knjiga. „Transworld publishers“ su već četiri puta nagrađeni za izdavača godine na *British Book Awards* (*Transworld*, n.d.).

„The Penguin Podcast“ višestruko je nagrađivani *podcast* u Ujedinjenom Kraljevstvu. Nagradu za najbolji brend britanskog *podcasta* dobio je dva puta, 2020. i 2022. godine. Opisan je kao „najatraktivniji, najzabavniji i/ili najinformativniji *podcast* kreiran u ime robne marke ili organizacije.“ Voditelj je Richard E. Grant (*Penguin Random House Podcast | Projects*, n.d.). Sadrži seriju intervju s autorima koji govore o raznim stvarima koje su ih inspirirali u pisanju određenih djela. Ti autori govore i o negativnim stranama pisanja, problemima i preprekama stvaranja knjiga. Također govore o početku slave, tko im je bio podrška, kako su

došli do određenih ideja i o samom razlogu njihova pisanja. Uz ugodnu atmosferu, slušatelj može saznati puno i o privatnom životu samog autora, a na taj ga način upoznaje te mu se približava mu kao osobi. Također, slušatelj može saznati o mnogim nepoznatim knjigama koje bi ga mogle zanimati. Ovakav pristup omogućuje prednost u marketingu zbog povećane kupnje preporučenih knjiga.

U prvoj epizodi *podcasta* gost je engleska spisateljica romana, drama i kratkih priča Kate Atkinson. S voditeljom Richardom E. Grantom razgovara o svojoj knjizi „A God In Ruins“ koja obrađuje teme o dugoročnim posljedicama rata kod ratnih veterana, o Kraljici i klasičnoj glazbi. Osim pisaca, gosti *podcasta* su i komičari, novinari, tekstopisci, pjevači i drugi. Svaki gost priča o sebi, o svojoj struci i knjigama koje rado preporučuje. Pisци najviše pričaju o inspiraciji i stvaranju svojih knjiga, kao i tekstopisci o svojim uglazbljenim tekstovima. Komičari najčešće pričaju o svojim memoarima i biografijama te najzapanjućijim nastupima. Svaka je epizoda posebna zbog različitosti osobnosti gostiju.

Tablica 5 prikazuje da je do sada (24.3.2023.) izašlo 50 epizoda. Svaka epizoda izlazi u razmaku od dva tjedna. U prosjeku, jedna epizoda traje 50 minuta što je uobičajeno vrijeme trajanja *podcast* epizoda. Većinom *podcasti* traju od 30 do 50 minuta. Više od toga bi slušatelju bilo prenaporno i lakše bi gubio koncentraciju na slušanje.

Tablica 5 - Statistika *podcasta* „The Penguin Podcast“

Ukupni broj epizoda (24.3.2023.)	50
Vrijeme trajanja	30-50 min
Period izlaska epizoda	2 epizode na mjesec
Platforme na kojima je podcast dostupan	Apple Podcast, Google Podcast, Acast i Spotify

„The Penguin Podcast“ stvara svoje epizode uz pomoć alata Acastu. *Podcast* sadrži veliki broj slušatelja. Na platformi Apple Podcast ocijenjen je s prosječnom ocjenom 4, dok na platformi Greatpods s 4,5 (*Critic Podcast Reviews - the Penguin Podcast*, n.d.). Usprkos tako velikoj prosječnoj ocjeni, postoje i negativne kritike. Jedna od njih govori kako *podcast* nije dovoljno dubokouman i da nema konkretnih mišljenja i vjerovanja. Kritika je preuzeta iz web

stranice Rephonic od nepoznatog autora pod pseudonazivom *Vroomsib (Listener Numbers, Contacts, Similar Podcasts, n.d.)*.

Podcast je dostupan na mnogobrojnim platformama za koje je potrebna internetska veza. Neke od njih su Apple Podcast, Google Podcast, Acast i Spotify.

Osim ovog podcasta, izdavačka kuća „The Penguin House“ sadrži i druge vrste *podcasta* kao što su „On the Road with Penguin Classics“, „Love Stories with Dolly Alderton“, „Live Life Better“, „Feminists Don't Wear Pink“, „Feel Better, Live More with Dr Rangan Chatterjee“ i drugi.

4.2. Books and Boba (Sjedinjene Američke Države)

„Books and Boba“ je *podcast* iz Sjedinjenih Američkih Država. Počinje izlaziti u listopadu 2016. godine nakon šest godina pripremanja (*Books and Boba, n.d.*). Nastao je u suradnji s distributerom kolektivnih i neovisnih azijsko-američkih podcastera, Potluckom, koji uz pomoć njega omogućuju snimanje svojih *podcasta*. Svaki od njih ističe svoje „priče, glasove i perspektive iz azijskih dijaspora.“ Teme su raznolike; od rasprava o pop-kulturi pa sve do priča lokalnih zajednica, o njihovoj povijesti i njihovom narodu. Cilj ovakvog projekta je prikazati perspektivu lokalne i rasne manjine unutar Sjedinjenih Američkih Država. *Podcast* pruža zabavu i podržava azijsku dijasporu (*About, n.d.*).

„Books and Boba“ se smatra knjižnim *podcastom*. Najveću pažnju pridonose knjigama azijskih autora budući da je i sam projekt proizašao od strane azijskih ljudi (*About, 2017*). Voditelji podcasta su Marvin Yueh i Reera Yoo koji ujedno i biraju knjige o kojima se priča u podcastu. Marvin Yueh producent je koji je dugo vremena imao želju istaknuti i podržati američke Azijate i njihove stvaralačke aktivnosti. Reera Yoo također je Azijatkinja koja živi u Americi, a svoje vrijeme rado posvećuje pisanju o azijskim imigrantima. U podcastu pričaju o knjigama i daju preporuke slušateljima. Pokrivaju razne žanrove kao što su trileri, znanstvena fantastika, povijesni romani, fikcijska i ne-fikcijska djela te razne memoare. Neke epizode sadrže i razgovore s autorima knjiga.

Svaka epizoda sadrži naslov knjige koju voditelji preporučuju i koju detaljno analiziraju. U prvoj epizodi Yueh i Yoo razgovaraju o knjizi „Heroin Complex“, autorice Sarah Kuhn. Dotiču se nagrađenih knjiga, ali i onih manje poznatih. Osim podcasta, vrlo su aktivni i u svom knjižnom klubu. Svoj podcast opisuju kao „mali podcast [koji je] prekrasan rad ljubavi i [na

koji] smo ponosni.“ Ne planiraju ga zaustaviti i kažu: „Imamo velike snove za Books & Boba i stoga tražimo podršku od naše zajednice.“ (*Books and Boba*, n.d.).

Podcast epizode traju u prosjeku od 40 do 60 minuta, a tablica 6 prikazuje da je do sada (24.3.2023) proizvedeno 217 epizoda. U većini slučajeva izlaze dvije epizode na tjedan, a razmak između njih su 3 do 4 dana („Books and Boba“, n.d.). Na stranici Apple Podcasts ocijenjen je prosječnom ocjenom od 4,5 od ukupno 95 ocjena. Većina slušatelja ima pozitivne povratne informacije. Najbolja povratna informacija je autorice pod pseudonimom *EmLovesEveryCat* koja govori kako joj je podcast ugodan za slušanje uz piće boba. Boba je vrlo popularno piće u Americi uz koje se često čitaju knjige (*Books and Boba on Apple Podcasts*, n.d.). Prema analizi *podcasta* stranice „Listen notes“, najviše je slušatelja iz Amerike, nakon čega slijede slušatelji iz Indije i Australije (*Books and Boba*, n.d.).

Podcast je dostupan na mnogobrojnim platformama za koje je većinu potreban internet. Neke od njih su Apple Podcast, Google Podcast, Spotify, Pocket Casts i RadioPublic.

Tablica 6 - Statistika *podcasta* „Books and Boba“

Ukupni broj epizoda (24.3.2023.)	217
Vrijeme trajanja	40-60 min
Period izlaska epizoda	3-4 dana
Platforme na kojima je podcast dostupan	Apple Podcast, Google Podcast, Spotify, Pocket Casts i RadioPublic

4.3. Debutiful (SAD)

„Debutiful“ još je jedan analizirani *podcast* iz Sjedinjenih Američkih Država uz prethodni navedeni „Books and Boba“. Počeo je izlaziti u prosincu 2019. godine (*Debutiful*, n.d.). „Debutiful“ je, osim *podcasta*, i web stranica gdje korisnici mogu pronaći knjige debitantnih autora raznih sadržaja. Do sada je dobio mnogo nagrada. Proglašen je i najboljim knjižnim *podcastom* od strana „Book Riot“, „Town and Country“, „Los Angeles Review of Books“, „The Mary Sue“ i raznih drugih (*About*, 2018).

Ideja o promoviranju debitantnih autora proizašla je krajem 2018. godine. Kreator *podcasta* je Adam Vitcavage, kritičar i voditelj intervjua „Electric Literature“, „Paste Magazine“ i „The Millions“ (*About*, 2018). U *podcastu* Vitcavage ugošćuje samo debitantske autore. U svakoj epizodi, autori pričaju o svojoj prvoj knjizi i o inspiraciji pisanja. Slušatelj može saznati tajne izdavanja knjiga, kako započeti pisati te na što treba paziti tijekom pisanja.

U prvoj epizodi voditelj Vitcavage ugošćuje čak četiri debitantska autora. Kimberly King Parsons govori o svojoj prvoj knjizi „Black Light“ koja je nominirana za najbolju nacionalnu knjigu („National Books Award“). Nakon nje, autorica Melissa Rivero predstavlja svoju knjigu pod nazivom „The Affairs of The Falcóns“ u kojoj otkriva svoje iskustvo života u stranoj državi kao imigrant. John Englehardt predstavlja svoju knjigu „Bloomland“ koja je dobila nagradu „Dzannc Books“ 2018. godine. Govori o raznim temama, od toksične muškosti do objavljivanja bez podrške. Na kraju epizode autorica Lauren Wilkinson govori o knjizi „American Spy“ koju je slavna Michelle Obama pohvalila i preporučila. U knjizi govori o preseljenju u Hollywood i o razlikama u pisanju knjiga i pisanju scenarija TV serija. Za svoju knjigu osvojila je četiri nagrade.

U prosjeku epizode traju 30 minuta, dok prva epizoda traje najduže, preko sat vremena. U svim epizodama razgovor je samo s jednim autorom, dok su jedino u prvoj epizodi četiri autora. Svaka epizoda ima naslov prema autoru i njegovoj knjizi koja je predstavljena slušateljima. Na stranici Apple Podcast, Debutiful je ocijenjen s vrlo visokim prosjekom (~4,7/5), a glasalo je ukupno 16 korisnika. Recenzije su u većini pozitivne. Jedna od njih je recenzija slušateljice Elizabeth Tulla koja govori da je podcast: „zabavni prirodni razgovor. – Toliko je opušteno i prirodno da ponekad bude neugodno. Volim što djeluje stvarno, a ne po scenariju!“. Komentar je zabilježen 18. veljače 2021. godine („Debutiful on Apple Podcasts“, n.d.). Epizode izlaze svakih četiri dana, a do sada (24.3.2023.) je izašlo ukupno 108 epizoda.

Podcast je dostupan na platformama Apple Podcast, Spotify i Sticher.

Tablica 7 - Statistika *podcasta* „Debutiful“

Ukupni broj epizoda (24.3.2023.)	108
Vrijeme trajanja	30 min
Period izlaska epizoda	4 dana
Platforme na kojima je podcast dostupan	Apple Podcast, Spotify i Sticher

4.4. Knjiskebrbljivice (Srbija)

Za zadnju analizu stranih *podcasta* uzet je primjer jednog iz Srbije. „Knjiskebrbljivice“ knjižni je *podcast* koji je relativno novi. Prva epizoda izašla je početkom prosinca 2022. godine što ga čini najmlađim *podcastom* u ovom radu (*Knjiskebrbljivice*, n.d.). Budući da nema niti godinu dana otkako je u javnosti, postoji vrlo malo podataka o njemu.

Kreatorice su dvije žene, Nina i Ljilja. Predstavile su se u prvoj epizodi u kojoj govore kako će izgledati njihov *podcast*. Glavne su teme *podcasta* romantične knjige. Svojim slušateljima omogućuju ugodno slušanje o ljubavi, međuljudskim odnosima i novim pogledima na erotiku. Voditeljica i kreatorica Nina govori kako je njezina ljubav prema čitanju započela već u mlađim danima nakon što je pročitala knjigu „Harry Potter“. Prva je dobila ideju o snimanju *podcasta* u kojem će moći podijeliti svoju ljubav prema knjigama, svoje preporuke i neke misli i ideje. Razgovorom s prijateljicom Ljiljom, odlučile su da će zajedno voditi *podcast* nakon što su primijetile da zajedno vole pričati o knjigama. Trebalo im je dva tjedna da osmisle naziv *podcasta*, a nekoliko mjeseci da započnu snimanje. Ljilja se rado pridružila Nini jer smatra da ovakvim putem njezin glas može daleko stići te da će na ovaj način lakše iznositi ideje slušateljima (*Knjiskebrbljivice*, n.d.).

Sa svojim gostima razgovaraju o ljubavi prema čitanju, koje žanrove vole čitati te rado preporučuju neke nove, poznatije knjige, ali i one koje nisu toliko poznate. U svojim epizodama ne ugošćuju autore već same biraju knjige o kojima će pričati. Naslovi epizoda su imena knjiga i autora knjige o kojoj pričaju. Tablica 8 prikazuje statistiku epizoda *podcasta*. Epizode prosječno traju od 30 do 50 minuta, a do sada (15.4.2023.) je izašlo 14 epizoda. U mjesec dana izlaze dvije do tri epizode (od prilike 14 dana nakon izlaska prethodne). Voditeljice se svaku

epizodu mijenjaju, a u prvoj epizodi su spomenule kako planiraju imati još sugovornika. Za razliku od ostalih stranih knjižnih podcasta koji su navedeni u radu, ovaj sadrži glazbu u pozadini (*Knjiskebrbljivice*, n.d.).

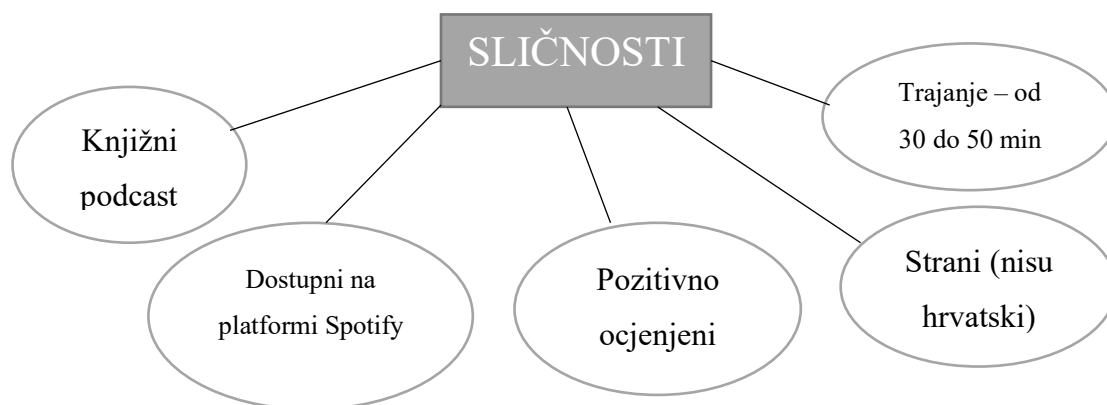
Podcast je dostupan na platformama Spotify i YouTube.

Tablica 8 - Statistika *podcasta* „Knjiskebrbljivice“

Ukupni broj epizoda (15.4.2023.)	14
Vrijeme trajanja	30-50 min
Period izlaska epizoda	14 dana
Platforme na kojima je podcast dostupan	Spotify i YouTube

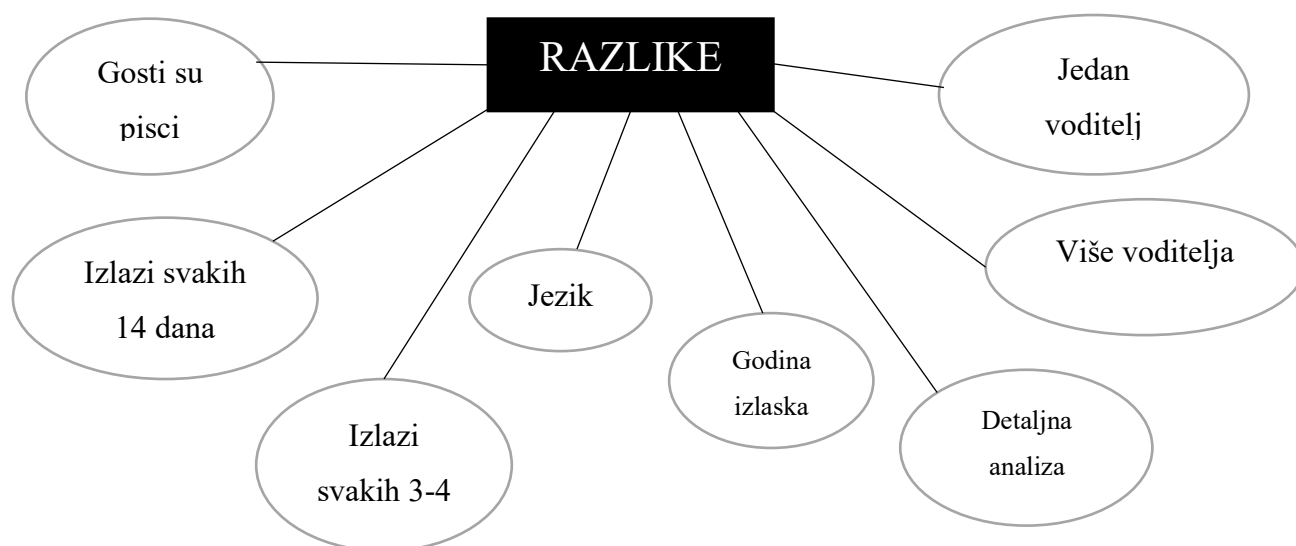
4.5. Zaključak analize

Analizom inozemnih *podcasta* primijećeno je mnogo razlika, ali i sličnosti. Slika 1 prikazuje sličnosti svih *podcasta*. Svi su strani, a najviše ih je iz Sjedinjenih Američkih Država („Books and Boba“ i „Debutiful“). Svaki od njih dostupan je na mnogo platforma, a većinom su to Spotify, Apple Podcast i Google Podcast osim *podcasta* „Knjiskebrbljivice“, koji je dostupan samo na Spotifyu. Prosječne ocjene *podcasta* su 4,5, a epizode im traju u razmaku od 30 do 50 minuta. U svim *podcastima* knjiga i čitanje su u prvom planu zbog čega se svi klasificiraju i kategoriziraju u knjižne *podcaste*.

Slika 2 - Sličnosti inozemnih knjižnih *podcasta*

Slika 3 prikazuje razlike navedenih *podcasta*. Većina su na engleskom jeziku osim *podcasta* „Knjiskebrbljivice“ u kojem je srpski govorni jezik. Najstariji *podcast* u ovom radu je „The Penguin Podcast“ (2015.), zatim „Books and Boba“ (2016.) i „Debutiful“ (2019.), dok je *podcast* „Knjiskebrbljivice“ najmlađi (2022. godina). Kod *podcasta* „The Penguin Podcast“, „Books and Boba“ i „Debutiful“ gosti su većinom pisci ili osobe povezane s izdavanjem knjiga, dok kod „Knjiskebrbljivice“ voditeljice same komentiraju odabrane knjige. Uz njih „Debutiful“ i „Books and Boba“ također imaju neke epizode u kojima nemaju gosta već voditelji sami diskutiraju o tematici određene knjige. „The Penguin Podcast“ proizveden je od strane izdavačke kuće, a „Books and Boba“ kod distributera Potlucka. Razlika je primijećena i u broju dana izlaska epizoda. „Knjiskebrbljivice“ i „The Penguin Podcast“ postavljaju epizode u roku od četrnaest dana, dok „Books and Boba“ i „Debutiful“ u roku od tri do četiri dana. Svaki *podcast* ima barem dva ili više voditelja/kreatora, osim „Debutiful“ koji ima samo jednog. „Books and Boba“ i „Knjiskebrbljivice“ imaju sličniju strukturu epizoda u kojima su naslovi epizoda imena knjiga i autora tih knjiga o kojima se vodi razgovor. Svaki *podcast* je ipak poseban na svoj način iako su svi vrlo slični. Svaki od njih i dalje je aktivan te nema naznaka da će se prestati snimati.

Slika 3 - Razlike inozemnih knjižnih *podcasta*

5. Analiza hrvatskih *podcasta*

Objavljivanjem *podcasta* na hrvatsku scenu potaknuto je stvaranje i knjižnih *podcasta*. Velika pandemija COVID-19 stvorila je mnogim institucijama probleme nedostupnosti informiranja, aktivnog djelovanja te kontakta s korisnicima. Nakon pandemije, mnoge knjižnice došle su na ideju snimanja *podcasta* kako bi zadržali i informirali svoje korisnike dajući im zanimljive sadržaje. Prvotna je ideja svih institucija koje su stvorile svoj knjižni *podcast* educirati, zabaviti i informirati korisnike o knjigama i drugim zanimljivostima povezanih uz čitanje. U ovom radu izdvojeni su četiri hrvatskih knjižnih *podcasta*: „DigiLab“ (Nacionalna i sveučilišna knjižnica), „Između redaka“ (Hoću knjigu), „Booksa“ (Portal Booksa.hr) i „Premalo čitam“ (Gradska knjižnica Fran Galović Koprivnica). Svaki od njih je analiziran, a detaljna analiza *podcasta* „Premalo čitam“ nalazi se u 6. poglavlju „Intervju s voditeljem *podcasta* 'Premalo čitam', Goranom Živkovićem“.

5.1. DigiLab (Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu)

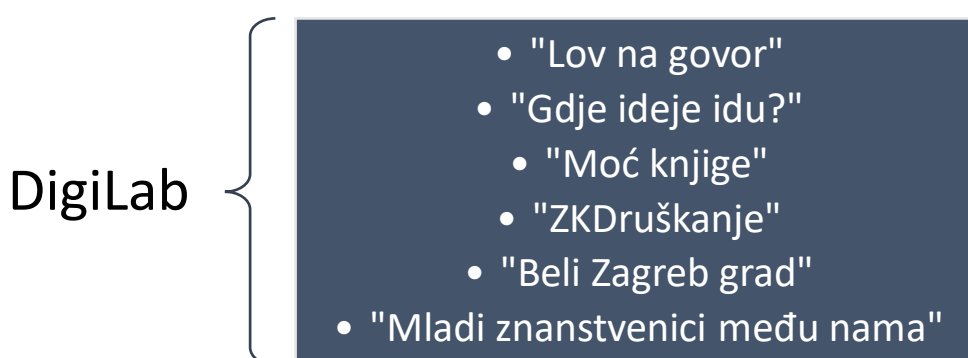
Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu osmislila je *podcast* „DigiLab“ potaknuta širenjem ispravnih vijesti na digitalnim medijima nakon pandemije COVID-19. Kreatori *podcasta* nisu bili zadovoljno kvalitetom digitalnog sadržaja, naročito u poljima znanosti, obrazovanja i kulturi. Tako su došli na ideju da stvore digitalni laboratorij u kojem bi se stvarali raznovrsni *podcasti* različite tematike (*DigiLab NSK Podcasts*, 2022). *Podcast* „DigiLab“ je prvi put objavljen u listopadu 2021. godine (*NSK DigiLab Launches Podcast*, 2021). Cilj Digitalnog laboratorija NSK je prvenstveno „poticati kulturu novim generacijama korisnika i knjižničara kako bi bio osiguran siguran prostor za upoznavanje i eksperimentiranje s novim tehnologijama.“ (*Digitalni laboratorij NSK*, 2021). Laboratorij djeluje kao fizički i virtualni prostor pod motom „Digitalne tehnologije dostupne svima“. Naglasak digitalnog laboratorija je na razinu usluge, edukacije i razvoja, a zasnovan je na mnogim primjerima knjižničnih laboratorija (Library of Congress Labs, Harvard Library Innovation Lab, British Library Labs). Potreba veće fleksibilnosti, otvorenosti, ali i prilagodljivosti sadržaja u organizacijskom i poslovnom smislu suvremenih knjižnica omogućila je razvoj takvih laboratorija. „Digitalni laboratorij NSK rezultat je nastojanja Knjižnice da ispuni svoju ulogu u osiguravanju dostupnosti i korištenja digitalnih tehnologija te poticanja učenja, rada i kreativnosti.“ (*O Laboratoriju*, n.d.). Neke vizije Laboratorija su:

- prostor za kreativno korištenje digitalnih tehnologija,
- inkubator ideja,

- povećanje korištenja ostalih usluga Knjižnice,
- aktivno sudjelovanje u stvaranju digitalnog društva itd.

Nastali projekti unutar prostora Digitalnog laboratorija osim „DigiLab“ podcasta su „Smart Library NSK“ i „Smart Library“. „Smart Library NSK“ ima svrhu i cilj stvoriti temelj za razvoj pametne knjižnice u kojoj je moguće detaljnije istraživati IoT tehnologije izradom prototipa mobilne aplikacije u obliku pametnih vodiča. Ovaj projekt također otvara nove mogućnosti za interdisciplinarna istraživanja suvremenog načina interakcije korisnika s prostorom, građom i uslugama knjižnice (*O Laboratoriju*, n.d.).

Ideja stvaranja „DigiLaba“ je stvaranje visoko kvalitetnog *podcasta* koji će pokriti više područja kako bi korisnici mogli birati raznolike teme vezane uz edukaciju, znanost ili zabavu. Glavni kreatori ovog *podcasta* su Dragana Koljenik (voditeljica projekta), Maja Priselac (PR stručnjak), Sanja Lapiš (voditeljica produkcije), Ivica Plazonja (asistent voditelja produkcije) i Sandi Antonac (marketinški stručnjak). Slušatelji „DigiLab-a“ su većinom mlađa populacija (od 18 do 35 godina). Sastoji se od šest različitih *podcasta*. Svaki od njih ima drugačiju tematiku i publiku. Na slici 4 nalazi se popis svih *podcasta*.

Slika 4 - Popis „DigiLab“ *podcasta*

Prije snimanja, „DigiLab“ je objavio natječaj na kojem se prijavilo ukupno dvadeset ljudi, a odabrano ih je samo šest. Svaki odabrani prvo je trebao proći kroz tri online edukacije i radionice, a nakon toga je radio na završnom konceptu realizacije (*Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu*, 2022). *Podcast* „Lov na govor“ vodi profesor jezika i javnog govora Davor Stanković koji sa svojim gostima razgovara o znanosti komunikacije, govoru i retoričkom obrazovanju. U *podcastu* „Gdje ideje idu?“ voditelj Bruno Ćurko razgovara o

filozofiji i idejama koje su oblikovale suvremeni svijet. Sveučilište u Zagrebu objavilo je *podcast* „Mladi znanstvenici među nama“ u kojem mladi razgovaraju o znanosti i njihovim inovativnim projektima unutar znanosti. Mlada urednica portala Beli Zagreb grad objavljuje svoj *podcast* istoimenog portala „Beli Zagreb grad“. U svom *podcastu* ugošćuje mlade umjetnike koji svojim djelovanjem bogate kulturnu scenu prezentiranjem šire hrvatske kulture (*NSK DigiLab Launches Podcast*, 2021). Unutar tih šest *podcasta*, nalaze se dva knjižna, „Moć knjige“ i „ZKDruškanje“.

„Moć knjige“ je *podcast* koji je nastao obilježavanjem Noći knjige. Voditeljica Dobrila Zvonarek govori o knjigama, njihovoj ulozi u društvu i o budućnosti knjiga i čitanja u Hrvatskoj. Do sada (15.3.2023.) su izašle samo dvije epizode. U prvoj epizodi voditeljica razgovara s Mišom Nejašmićem o mitovima (ne)čitanja u Hrvatskoj, dok u drugoj Goranom Matovićem o književnim velikanima Tinom Ujevićem i Miroslavom Krležom (*Digilab NSK Podcasti*, n.d.).

„ZKDruškanje“ je *podcast* kojeg vodi Mihael Bily u sklopu Zagrebačkog knjižničarskog društva. U ovom *podcastu* vode se razgovori o raznim projektima, današnjim temama i životu knjižničara u Hrvatskoj (*DigiLab NSK Podcasti*, 2021). Također ugošćuju knjižničare koji objašnjavaju kako izgleda posao jednog knjižničara. Tako su neki od gostiju bili Petar Lukačić (viši knjižničar Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“), Ante Mihić (ravnatelj Hrvatske knjižnice i čitaonice Sali) i Dorja Mučnjak (predsjednicom Zagrebačkog knjižničarskog društva). Do sada (15.3.2023.) je izašlo pet epizoda, a svaka epizoda traje od 30 do 50 minuta (*Digilab NSK Podcasti*, n.d.).

Tablica 9 - Statistika *podcasta* „DigiLab“

	Ukupni broj epizoda <i>(15.3.2023.)</i>	Vrijeme trajanja	Period izlaska epizoda
„Lov na govor“	9	30-50 min	Jedna u mjesec dana
„Kamo ideje idu?“	1	50 min	-
„Moć knjige“	2	40 min	Godinu dana
„ZKDruškanje“	5	30-50 min	neodređeno
„Beli Zagreb grad“	26	30-50 min	Dvije epizode na mjesec
„Mali znanstvenici među nama“	2	50 min	neodređeno

Tablica 9 prikazuje ukupan broj epizoda koje su izašle do sada (15.3.2023.) za sve *podcaste* „DigiLaba“. Primijećeno je kako nije određeno točno koliko često izlaze epizode, a da u prosjeku one traju od 30 do 50 minuta. U dijagramu 1 primijećeno je kako je najviše epizoda objavio *podcast* „Beli Zagreb grad“, a najmanje „Kamo ideje idu?“. „Beli Zagreb grad“ prvi je objavio epizodu u sklopu „DigiLaba“ (*Digilab NSK Podcasti*, n.d.).

Dijagram 1 - Usporedba *podcasta* "DigiLaba" u ukupnom broju objavljenih epizoda

Podcast „DigiLab“ nalazi se na mnogim platformama, a najviše je slušan na platformama Spotify, Deezer, Google Podcasts, Podbean i PocketCasts. Uz auditivne snimke, „DigiLab“ snima i vizualne snimke koje su dostupne na platformi YouTube. Promocije novih epizoda najviše se objavljuju na društvenim mrežama Facebook, na profilu Nacionalne i sveučilišne knjižnice zajedno s profilima individualnih *podcast* kreatora (*Nacionalna i sveučilišna knjižnica*, 2022).

5.2. Između redaka (Hoću knjigu)

Knjižara Hoću knjigu stvorila je svoj *podcast* pod nazivom „Između redaka“. *Podcast* je počeo izlaziti 10. travnja 2021. godine (*Književnost, Knjižnice i arhivi*, n.d.). Knjižara Hoću knjigu lanac je knjižara koji nudi čitateljima vrlo veliki izbor knjiga te raznog papirničkog asortimana. Vrlo su aktivni, a često pozivaju mnoge autore iz diljem svijeta kako bi predstavili svoja djela čitateljima u Hrvatskoj. Karte za promociju knjiga uvijek su brzo rasprodane, a interes za dolaskom je sve veći. Naglašavaju kako žele pridobiti što više korisnika u knjižare, kako bi potaknuli veću čitanost. Govore: „Svi zajedno radimo prema tome da privučemo što veći broj ljudi u knjižare. Naravno, primarno zbog toga što svi mi živimo od toga, ali u pozadini je i činjenica da zaista želimo da se u Hrvatskoj više čita i odlazi u knjižare.“ (*Mladibl.com*, n.d.).

Ideja o *podcastu* proizašla je iz tvrdnje kako je s video/audio uratcima najlakše doći do najvećeg broja korisnika. Budući da je *podcast* započeo 2021. godine, nakon velikog lockdowna pandemije COVID-19, trebalo se prilagoditi novom načinu komunikacije preko online platforma. „Promocija po knjižnicama, knjižarama i kafićima tako više nema, autori ne potpisuju knjige i čitav je knjiški svijet, baš kao i ostali, pomalo zamro.“ (*Knjižarski lanac Hoću knjigu pokrenuo podcast o knjigama*, 2021). Kako bi zadržali svoje čitatelje, ali i privukli nove, kreirali su *podcast* „Između redaka“. Kroz neformalni razgovor s autorima, prevoditeljima, dizajnerima i drugim ljubiteljima knjiga, približavaju se široj publici. Slušatelj saznaje tajne pisanja knjige, dizajniranja korica i probleme prevođenja stranih knjiga na hrvatski jezik.

Voditeljica i kreatorica *podcasta* je Sanja Srdić Jungić, „voditeljica marketinga i komunikacija knjižarskog lanca Hoću knjigu d.o.o i spisateljica“. (*Mladibl.com*, n.d.) Sanja Srdić Jungić vrlo je strastvena voditeljica koja svojom kreativnošću, upornošću i voljom pokreće čitanost kod mladim i starijih. Rado savjetuje čitače, te preporučuje knjige. Na portalu Moj Zagreb info objavljen je intervju u kojem Srdić Jungić objašnjava kako je došla do ideje o *podcastu*:

„Prije nego što sam počela raditi u Hoću knjigu, nisam imala pojma kako uopće doći do posla u knjiškoj branši, što sve obuhvaća posao urednika, kakva istraživanja vrše autori prije i tijekom samog pisanja, što stoji iza kvalitetnog prijevoda, kako napraviti naslovnica koja će među tisućama naslova privući pogled i sve ostalo vezano uz knjigu. Knjiški je svijet fascinantno, no pomalo zatvoren, a ovim smo putem htjeli otkriti publici što se krije iza kulisa, odnosno – Između redaka“ (*Knjižarski lanac Hoću knjigu pokrenuo podcast o knjigama*, 2021).

Slušatelj ovog *podcasta* može saznati puno novih stvari s kojima se suočavaju djelatnici u raznim knjižnim poslovima. Detaljnim razgovorom s autorima, slušatelj saznaje više o samom autoru, njegovim djelima i interesima. U epizodama ponekad dolaze i poznate osobe koje vole čitati i koji žele drugima prenijeti svoju ljubav prema knjigama. Jedna od takvih gošća je pjevačica Nika Turković. Osim što upoznajemo mnoge kreatore knjiga iz Hrvatske, u *podcastu* su sudjelovali i strani autori poput nagrađenog glazbenika J.R. Augusta i slavnog britanskog autora Roberta Bryndza. Drugi hrvatski gosti ovog *podcasta* su bili Marko Maras (prevoditelj slavni djela „Gospodara prstenova“), Antonija Blaće (autorica priručnika za mršavljenje), Zvonimir Hrupec (dizajner naslovnica) i mnogi drugi (*Između redaka*, n.d.). Također svaki mjesec Srdić Jungić zajedno s urednikom Brankom Matijaševićem govori o

aktualnim problemima u svjetskoj knjiškoj sceni te o preporukama nekih noviteta (*Knjizevnekriticarije*, 2022).

U prvoj epizodi *podcasta*, Srđić Jungić ugošćuje velikog hrvatskoj pisca Kristiana Novaka s kojim priča o njegovom životu, kako su nastale ideje knjiga „Črna mati zemla“ i „Ciganin, ali najljepši“ te kako je Novak postao pisac. Na kraju svake epizode, igra se kratka igra zvana „Pričam ti priču“ u kojoj se gost mora nadovezati na priču prethodnog gosta osmišljavanjem svoje priče. Gradnjom kratkih priča svakog gosta, nastaje jedna velika priča. Budući da je Kristian Novak bio prvi gost *podcasta*, sam je morao smisliti početak priče. U jednoj epizodi voditeljica je spomenula ideju o izdavanju ove kratke priče u kojoj su sudjelovali svi ugošćeni autori *podcasta*. Nakon svake epizode u kratkom opisu, na samom kraju nalazi se dio priče koju slušatelj može pročitati (*Između redaka*, n.d.). Svaka epizoda nosi naslov prema gostu koji je u toj epizodi. Jedino su epizode s urednikom Matijaševićem nazvane „Bez lekture“.

Tablica 10 prikazuje kratku statistiku *podcasta* „Između redaka“. Do sada (20.4.2023.) je ukupno izašlo 75 epizoda, a svaki tjedan izlazi nova. U prosjeku epizoda traje 50-60 minuta. *Podcast* se nalazi na mnogim platformama, a neke od njih su Podbean, Spotify, Deezer i YouTube. *Podcast* sadrži i video snimke koje su dostupne ne platformi YouTube. (*Književnost, Knjižnice i arhivi*, n.d.) Obavijesti o izlascima novih epizoda, slušatelj može saznati preko društvenih mreža kao što su Instagram i Facebook.

Tablica 10 - Statistika *podcasta* „Između redaka“

Ukupni broj epizoda (20.4.2023.)	75
Vrijeme trajanja	50-60 min
Period izlaska epizoda	Svaki tjedan
Platforme na kojima je podcast dostupan	Podbean, Spotify, Deezer, YouTube

Knjižarski lanca Hoću knjigu ovim *podcastom* žele prikazati svoj trud tako da knjigu demistificiraju i predstave ju što više zanimljivije čitateljima. (*Knjižarski lanac Hoću knjigu pokrenuo podcast o knjigama*, 2021)

„Statistike o navikama čitanja neumoljivo su crne iz godine u godinu, polovica Hrvata na knjigu i dalje gleda kao na bauka, a ne izvor dobre zabave i od samog otvaranja naših knjižara, a sada i ovim podcastom, pokušavamo demistificirati temu knjige i čitanja i približiti je običnom čovjeku na malo drugačiji način”, kaže voditeljica Sanja Srđić Jungić (*Nova sezona podcasta o knjigama „Između redaka“*, n.d.).

5.3. Booksa (Portal Booksa.hr)

Podcast „Booksa“ nastao je u kreaciji portala Booksa.hr. Svoju prvu epizodu objavio je 30. travnja 2021. godine (*Booksa*, n.d.). Portal Booksa.hr je „fizički i online prostor posvećen književnosti u svim njezinim oblicima, svima koji u književnom polju sudjeluju pa tako i publici i čitateljima.“ (*O nama*, n.d.). Osnovan je 5. siječnja 2004. godine, a osnovali su ga urednica Vanja Bjelić Pavlović, Miljenka Buljević i Maja Župan. Prvotna ideja portala bila je da bude info-centar za program književnog kluba „Booksa“, ali kako je bilo malo književnosti u medijima, portal su 2007. godine pretvorili u književni portal kako bi književnost vratili u svakodnevni život (*O nama*, n.d.). Portal vodi Udruga za promicanje kultura „Kulturtreger“. Početak djelovanja bio je pod „kreativnom palicom“ urednice Vanje Bjelić Pavlović, a nakon nje pridružili su se i Luka Ostojić i Ivana Dražić. Portal prati domaću i stranu suvremenu književnost, predstavlja mlade autore i kritičare te donose mnoge informacije vezane uz književne događaje u Hrvatskoj, ali i u inozemstvu. Osim pisanih blogova, objavljuju i književne radove poezije i proze, kolumne, video snimke književnih natječaja, vijesti i naravno *podcast* (*Lupiga*, n.d.). Osim portala, kreatorice su otvorile i prostor koji omogućuje korisnicima da preko dana uživaju u knjigama uz kavu, dok ih navečer čekaju razni programi. Bogati programi „Bookse“ omogućuje neprestano promoviranje suvremene književnosti. Neke od radionice su „Revija malih književnosti“ (predstavljanje neobjavljenih djela domaćih autora), „Booksin književni program“ (razgovor o književnim djelima), „Edukativni program“ (radionice kreativnog pisanja) i „Booksa u parku“ (razni programi koji se održavaju vani na otvorenom sredinom lipnja).

„Booksa“ *podcast* sadrži mnoge teme, diskusije, razgovore i kritike. *Podcast* vode više voditelja koji pokrivaju više žanrova suvremene književnosti. Neki od voditelji su Ivan Tomašić, Sara Tomac, Ivana Dražić (urednica *Booksing podcasta*), Ivana Perić i Luka Ostojić. U prvoj epizodi voditeljice Sara Tomac i Ivana Dražić objavljuju viziju *podcasta* o kojoj govore da će voditi razgovore s gostima, a ponekad će diskusiju voditi samo voditelji (*Dražić*, 2020). Gosti prve epizode su Luca Kozina i Marija Skočibušić, dobitnice nagrada „Prozak“ i

„Na vrh jezika za autor(ic)e do 35 godina“. Budući da je snimanje prve epizode bilo za vrijeme pandemije COVID-19 kada se trebalo pridržavati mjera, razgovor je snimljen preko platforme Zoom. Na *podcastu* su gostovali i Dalibor Plečić, Mara Abadžija, Lamija Milišić i mnogi drugi. Plečić je razgovarao s voditeljima o antologiji „Vrijeme misli“ koja je objavljena u sklopu Booksinog programa „Revija malih književnosti“. Slušatelji *podcasta* u svakoj epizodi mogu saznati nešto više o samoj književnosti, kako gledati na domaću književnost, ali i kako komentirati tekstove iz antologije. Razgovorom s kritičarkama Marom Abadžijom i Lamijom Milišić prokomentirana je književna kritika u hrvatskoj regiji, njihovo viđenje važnosti same kritike, ali i o tome zašto je bitno okupljati književne kritičare (Dražić, 2022).

Epizode koje su u sklopu portala Booksa.hr uz „Booksa“ *podcast* gdje sudjeluju samo voditelji, nazvane su „Di si bija kad se čitalo?“. U ovim epizodama, voditelji Ivana Perić i Luka Ostojić razgovaraju o perspektivama mladih autora, problemima i samim procesu pisanja, perfekcionizmu i osjetljivosti na kritiku. Također su se dotakli teme o (ne)čitanosti mladih. Portal objavljuje i *podcaste* zvane „Literatura u migraciji“, razgovor o romskoj književnosti i novinarima zaposlenih u Booksinom projektu „I to je pitanje kulture?“ i „Podcast o kritici“.

Tablica 11 prikazuje kratku statistiku *podcasta* „Booksa“. Do sada (18.4.2023.) izašlo je ukupno 29 epizoda, a u prosjeku one traju 30-50 minuta. U većini slučajeva, izlaze dvije epizode na mjesec. *Podcast* je dostupan na platformama Spotify i Soundcloud.

Tablica 11 - Statistika *podcasta* „Booksa“

Ukupni broj epizoda (18.4.2023.)	29
Vrijeme trajanja	30-50 min
Period izlaska epizoda	2 epizode na mjesec
Platforme na kojima je podcast dostupan	Spotify, Soundcloud

„*Podcast* je objavljen u sklopu projekta 'Svijet oko nas - očuvanje prostora kritike' uz podršku Zaklade Kultura nova. Partneri na projektu su organizacije Kurziv i Kulturtreger (Zagreb), SCCA - Ljubljana, SEEcult.org (Beograd) i Kontrapunkt (Skopje).“ (Dražić, 2022). Portal Booksa surađuje s mnogim organizacijama civilnog društva kojih je preko 50 te s raznim institucijama iz Hrvatske i regije Europske Unije (O nama, n.d.).

5.4. Premalo čitam (Knjižnica i čitaonica „Fran Galović“ Koprivnica)

Posljednji navedeni hrvatski *podcast* je „Premalo čitam“ koji je nastao u Knjižnici i čitaonici „Fran Galović“ u Koprivnici. Početak izlaska prve epizode bio je u ožujku 2022. godine (*Premalo čitam*, n.d.). Ideja o *podcastu* proizašla je od knjižničara Gradske knjižnice koji su ujedno osnovali i projekt Ambasadori čitanja. Projekt je usko povezan s prvom sezonom *podcasta* u kojoj su gosti članovi tog projekta. Detaljnija analiza nastanka navedena je u radu pod naslovom „Intervju s voditeljem podcasta 'Premalo čitam', Goranom Živkovićem“ koji se nalazi na 31. stranici ovog rada. Ambasadori čitanja su obični korisnici knjižnice koji vole čitanje i knjigu. Njihov zadatak u projektu je da promoviraju svoje najdraže preporuke i time potiču ostale čitače i ne-čitače da više čitaju (*Podcast / Premalo čitam*, n.d.). Cilj projekta je „uključiti članove zajednice u promotivne aktivnosti vezane uz čitanje te ih uključiti u donošenje odluka i prijedloga o novim knjižničnim programima i uslugama kako bi bili kreirani po mjeri čitatelja i korisnika“ (*Ambasadori čitanja*, 2021).

Naziv *podcasta* upućuje kako se radi o knjižnom *podcastu* u kojem voditelj premalo čita. Ovakvim nazivom slušatelj koji također malo čita ili mu je potrebna inspiracija, dobije preporuku dobrih knjiga. Svaka epizoda je različita. Razlog tomu je to što svaka epizoda ima drugog gosta. Kao što je prethodno navedeno, gosti su vjerni čitatelji i korisnici Gradske knjižnice. Razgovorom s voditeljem Goranom Živkovićem otkrivaju svoje najdraže knjige. Ležernim razgovorima, slušatelj upoznaje goste i njihove obične živote u kojima uključuju ljubav prema čitanju. Raznih su dobnih skupina te zanimanja. Najmlađi gost je učenik nižih razreda osnovne škole. Ukupno je 14 Ambasadora gostovalo, dok je u zadnjoj gostovala začetnica projekta, šefica *podcasta* i knjižničarka Maja Krulić Gačan (*Podcast / Premalo čitam*, n.d.). U prvoj epizodi gostovao je Bojan Koštić, umjetnik i multimedijalni praktičar koji je pobijedio mucanje i koji govori zašto mu je knjiga važna u životu (*Premalo čitam*, n.d.). Drugi gosti prve sezone su: Tatjana Kolarić (profesorica engleskog jezika), Katerina Fotova Čiković (doktorica znanosti u području ekonomije), Željko Krušelj (novinar, povjesničar i sveučilišni profesor), Karolina Điko (učenica osnovne škole), Miroslav Potroško (profesor Obrtničke škole) i mnogi drugi.

Podcast „Premalo čitam“ sadrži ukupno 15 epizoda (18.3.2023.), a prosječno epizoda traje 50 minuta. U mjesec dana izlaze dvije epizode. Osim Spotifya, slušatelji *podcast* mogu pronaći

i na drugim platformama: Castos, Deezer, Apple Podcasts, Pocketcasts, Castro, Google Podcasts i Amazon Music.

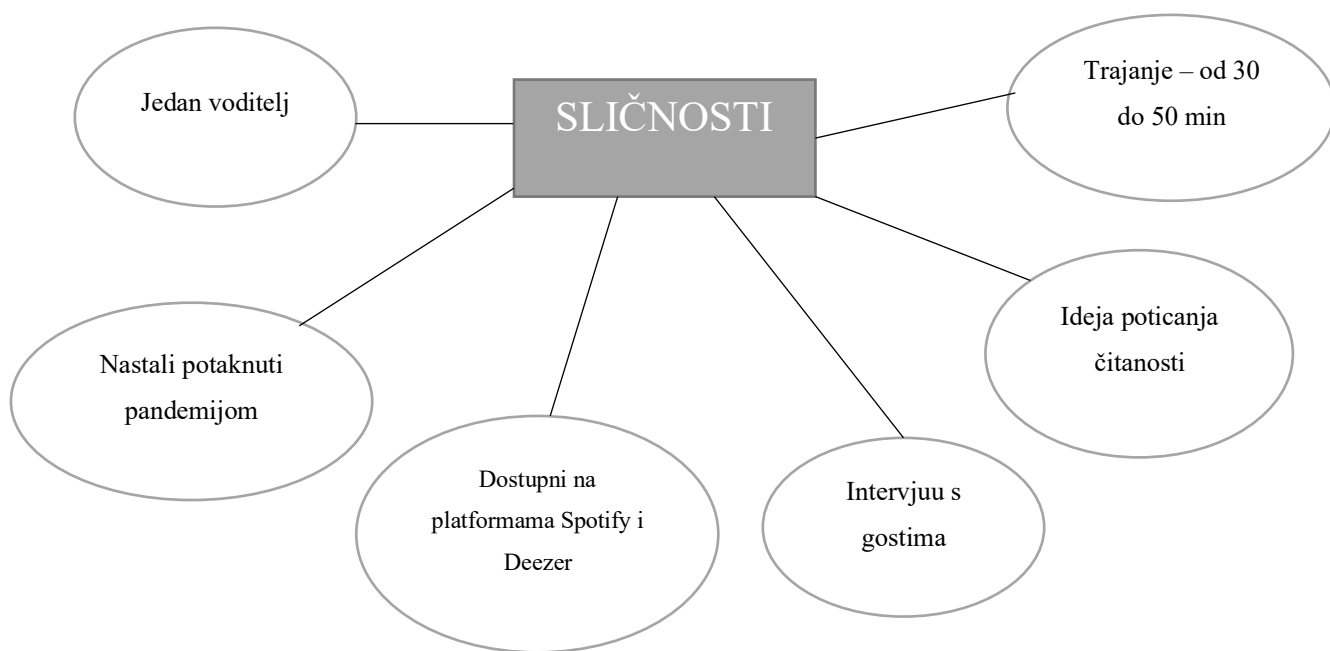
Tablica 12 - Statistika *podcasta* „Premalo čitam“

Ukupni broj epizoda (18.3.2023.)	15
Vrijeme trajanja	50 min
Period izlaska epizoda	2 epizode na mjesec
Platforme na kojima je podcast dostupan	Spotify, Castos, Deezer, Apple Podcasts, Pocketcasts, Castro, Google Podcasts i Amazon Music

Projekt financijski podupire Ministarstvo kulture i medija Republike Hrvatske i Grad Koprivnica. Također surađuju s „Radijom Glas Podravine, autorima glazbene špice Konradu Mulvaju te koprivničkom Ogranku Hrvatskog čitateljskog društva.“ (*Podcast / Premalo Čitam*, n.d.)

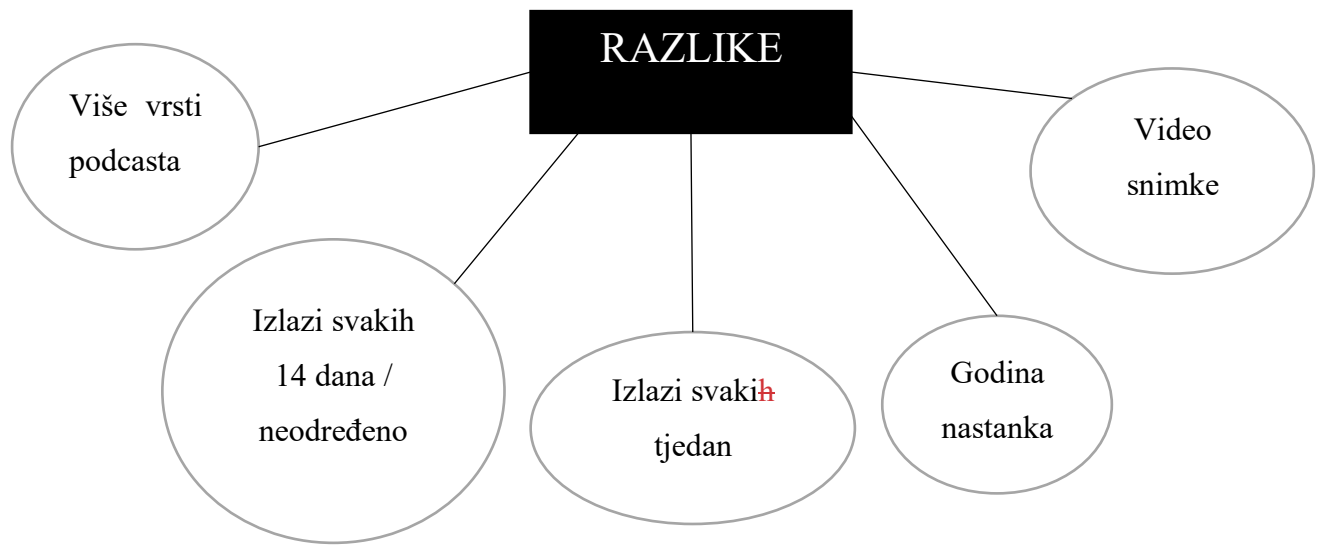
5.5. Zaključak analize

Iz svih analiza hrvatskih knjižnih *podcasta* primijećeno je mnogo sličnosti i razlika. Svi *podcasti* nastali su nakon pandemije koja ih je potaknula da započnu koristiti informacijske tehnologije kako bi mogli i dalje biti u komunikaciji sa svojim korisnicima, a na isti način i pridobiti nove. Dostupni su na platformama Spotify i Deezer. Ideja svih *podcasta* je da potiču čitanost i da promoviraju knjige. Svi imaju jednog voditelja koji ugošćuje pisce, nakladnike, izdavače, dizajnere, kritičare i obične čitatelje o kojima slušatelj saznaje više iz kratkog intervjua. Kao i strani *podcasti*, hrvatski knjižni *podcasti* također traju u rasponu između 30 i 50 minuta. *Podcasti* „Između redaka“ i „Premalo čitam“ su po svojoj strukturi jako slični (način vođenja i intervjua).

Slika 5 – Sličnosti hrvatskih knjižnih *podcasta*

Godina izlaska svih *podcasta* je 2021. osim *podcasta* „Premalo čitam“ koji je objavljen 2022. godine i time ga čini najmlađim *podcastom* od svih navedenih. „DigiLab“ i „Premalo čitam“ nastali su u suradnji s knjižnicama. Također „DigiLab“ i „Booksa“ sadrže više različitih vrsta *podcasta*. Svi navedeni imaju različiti period izlaska epizoda; „DigiLab“ ima neodređeni period, „Između redaka“ izlazi svaki tjedan, dok „Premalo čitam“ i „Booksa“ dva put na mjesec. *Podcasti* su u većini samo audio snimke, no ponekad se neki kreatori odluče i za video snimke. Od navedenih hrvatskih *podcasta*, „DigiLab“ i „Između redaka“ sadrže video snimke koje su dostupne na platformi YouTube.

Slika 6 - Razlike hrvatskih knjižnih *podcasta*

6. Intervju s voditeljem *podcasta* „Premalo čitam“, Goranom Živkovićem

U ovom dijelu rada nalazi se intervju s voditeljem *podcasta* „Premalo čitam“, Goranom Živkovićem u kojem je opisan nastanak samog *podcasta* i suradnja s Knjižnicom i čitaonicom „Fran Galović“ Koprivnica, proces odabira gostiju, njihove povratne informacija, Živkovićovo mišljenje o knjižnim *podcastima* i čitanju u Hrvatskoj općenito i na kraju o budućnosti knjižnica i knjižnih *podcasta*. Intervju je proveden 5. travnja 2023. godine.

Goran Živković, Žika, rođen je u Zagrebu, ali radi i živi u Koprivnici sa svojom obitelji. Poznat je kao član koprivničkog benda Overflow koji je ujedno i preostali originalni član. Iznimno je aktivan u raznim projektima. Krajem 2021. godine započinje voditi tribine „Napali se na neuspjeh“ u kojima „uspješno destigmatizira neuspjeh te ga osvještava kao vrijedan resurs.“ (Goran Živković - Žika, 2022).

6.1. Početak nastanka *podcasta*

Kako ste došli do ideje o knjižnim *podcastima* budući da ste po zanimanju pedagog?

„Ideja o *podcastu* je njihova, a proizašla je iz programa Ambasadori čitanja. Tako da ideja o knjižnom *podcastu* „Premalo čitam“ nije moja. *Podcast* sadrži 15 epizoda u kojima sam intervjuirao ambasadore čitanja, odnosno 14 ambasadora se odazvalo, a kao zadnju epizodu intervjuirao sam autoricu programa, Maju Krulić Gačan. *Podcast* je samo nadogradnja na program Ambasadori čitanja. Ja sam bio odgovoran za kreiranje same strukture, naravno u dogovoru s Knjižnicom. Oni su davali sugestije o tome kako bi trebao izgledati i funkcionirati knjižni *podcast*. Ideje o samoj izvedbi snimanja knjižnog *podcasta* su ipak moje.“

Jeste imali neki *podcast* kao uzor?

„Nemam neki omiljen *podcast* koji bi mi mogao biti uzor u stvaranju svojega. U principu biram one gdje su gosti koje želim slušati. Mislim da *podcasti* u velikoj mjeri ovise o gostu. Naravno, bitan je domaćin, ali gosti su ono zbog čega ja slušam *podcaste*.“

Koje su najveće prepreke kod snimanja *podcasta*?

„Vjerojatno kada jednom odlučite da idete to raditi, onda su sve prepreke manje. Prepreke postoje stalno uz raznorazne probleme. Neke od njih mogu biti, hoće li gostovati gost, pisac ili će odbiti poziv. Hoće li gost biti rječit ili ne. Bitna je i dobra priprema. Svakako je pravi izazov kako postaviti strukturu, kako odrediti s kojom temom započeti. Ja sam sa svojim sugovornicima prije snimanja sjeo i pripremio neki pripremni dogovor, tj. uvod. Zatim, tu su i tehničke prepreke. Imali smo nažalost jedan tehnički problem u jednoj od epizoda koji se čuje pred kraj same epizode. Postoje raznorazne prepreke koje su uobičajene kada treba nešto organizirati, gdje treba sudjelovati više ljudi ili gdje treba biti koncentrirana. Mogu zaključiti, recimo, da su ljudi najveća prepreka ako surađujete s nekim koji je neodgovoran, pasivan ili previše nervozan. Kada radite nešto s ljudima, oni mogu biti najveći problem, veći i od tehnike. Ali isto tako ljudi mogu biti najveća podrška i prednost.“

Je li teško voditi knjižni *podcast*?

„Mislim da je sve što želite dobro napraviti u životu teško. Ako želite da to napravite da bude vrlo kvalitetno, onda morate uložiti nekakav trud i tada možemo reći da je teško. Kao što sam prije spomenuo, ljudi s kojima surađujete mogu vam tu stvar olakšati ili otežati. U mom slučaju, meni su svakako olakšali. Kada prođe nekoliko epizoda opustiš se i udomaćiš. Ali opet ne znate kako će gosti reagirati, hoće li sve biti ok, a pogotovo u ovakvom tipu *podcasta* [„Premalo čitam“] gdje su svi gosti potpuno

različiti. Meni su jako veliki izazovi bili razgovarati s djecom iako sam pedagog u školi. Pitanje je uvijek kako će djeca reagirati. Isto tako, većina ljudi nisu naviknuti na javne nastupe pa je i njih trebalo malo nježno milovati. Dakle, ukupna moja procjena je da nije teško voditi knjižni *podcast* ako je to nešto što vam se sviđa i što volite raditi.“

6.2. „Ambasadori čitanja“

Tko su ambasadori čitanja i koje su njihove uloge? Je li to dobar način da se motivira i ostale ljude na čitanje?

„Ambasadori čitanja su osobe koje pišu o svom čitanju i općenito tko su i što rade. Preko knjižnice „Fran Galović“ Koprivnica predstavljaju svoje pročitane knjige, svoje preporuke te time motiviraju druge da potraže određene naslove kada ne znaju što bi. Mislim da je to jako dobar način motivacije onima koji premalo čitaju. Govoreći o tome tko su i što rade, ukidaju predrasude o onima koji čitaju. Inače, to su ljudi od djece do vrlo starih ljudi, od umjetnika do nastavnika u školama. Zaista su iz svih različitih profila i mislim da je taj program knjižnica vrlo zgodno osmislila. Oni pričaju zašto odlaze u knjižnicu i kada čitaju. Tako se može dobiti neka inspiracija da i sam odeš i probaš čitati.“

Što je bilo najzahtjevnije/najstrašnije kod gostiju kada su čuli da će biti u *podcastu*?

„Ukupno ima 20 ambasadora čitanja no na kraju ih je 14 pristalo doći. Ne znam za sve kako im je bilo, ali uglavnom su bili zadovoljni. Već kada su pristali biti ambasadori čitanja, pristali su na razne „izazove“. Nekima je bilo jako zanimljivo, pogotovo onima koji slušaju *podcaste*. Neki su se dosta nećkali do zadnjeg trena hoću li gostovati ili ne. Vjerujem da i unatoč strahu, mnogi su dosta toga naučili i izašli iz svojih zona komfora. Mislim da su oni ti koji su najviše dobili.“

Jeste uzeli u ruke koju knjigu o kojima su ambasadori pričali?

„Naravno. Većina ih je na mom popisu za čitanje. Neke od njih sam već pročitao, ali i dalje sam uspio sastaviti veliki popis koji je nadogradio popis od prije. Neke nisu baš moji žanrovi, ali vjerujem da ću jednog dana i njih uspjeti pročitati.“

6.3. Povratne informacije slušatelja

Je li se povećao broj slušatelja tijekom izlaska novih epizoda?

„Vjerujem da su epizode s poznatijim ljudima bile više slušane što je i uobičajeno. Mislim da broj slušatelja nije rastao pravilnom krivuljom od prve do zadnje epizode već je ovisilo o tome tko je bio gost emisije. Ovisno o gostu, takva je bila i slušanost.“

Koja dobna skupina se najviše javljala nakon *podcasta*?

„Teško mi je to reći, ali pretpostavljam da su to većinom ljudi moje dobi (35-55 godina). Pretpostavljam da je bilo puno ljudi koji nisu poznati, ali su slušali zbog poznatih gostiju. Gosti su dobivali dobre reakcije.“

Znate li jesu li slušatelji više posuđivali preporučene knjige u knjižnici?

„Ne znam. Trebalo bi to pitati knjižničare koji bi mogli znati odgovor na to pitanje. Osobno nemam tu informaciju.“

6.4. Mišljenje o knjižnim *podcastima*, knjižnicama i čitanosti u Hrvatskoj

Manjak knjižnih *podcasta* može biti i razlog nezainteresiranosti o knjigama ili neznanju da oni postoje. Voditelj smatra da bi se čitanost mogla povećati i drugim faktorima kao što

je čitanje djeci od malena. Navodi kako čitanje i knjižnice imaju veliku ulogu u odrastanju i razvoju ljudi, a ne samo kod djece.

Kakvo mišljenje imate za *podcaste*?

„Jako sam iznenađen da taj medij postoji s obzirom na to da živimo u vremenu kada se trebalo dubinski čitati knjige, ali očito je da su ljudi ipak pronašli način da slušaju priče i da vole slušati duge i ozbiljne razgovore. Isto tako nekako mislim da je i ta kultura nastala baš zbog tog izuma.“

Znate neke knjižne *podcaste*? Kakvi su vam?

„Prije samog početka i za vrijeme osmišljavanja kratko sam istraživao o tome kakva bi otprilike trebala biti struktura *podcasta* te koja bi pitanja trebao postaviti. Kratko sam istraživao hrvatsku scenu. Primijetio sam da naša scena ima dva do tri *podcasta* koja su mi ok. Ono što je stvar da tema o knjižnim *podcastima* nije primarno moja tema pa nisam ih niti išao previše istraživati ili slušati.“

Danas *podcasti* nisu više novost. Zašto ih je i dalje tako malo u Hrvatskoj?

„Ne bih se složio da ih je malo u Hrvatskoj. Mislim da ih ima dosta i ako se malo bolje istraže, moglo bi se naći mnogo različitih tema. Ima onih koji su jako, jako gledani, ima i onih koje je potrebno iskopati, pronaći. S obzirom na to da smo mi zemlja od četiri milijuna stanovnika, što je zapravo opseg jednog velikog grada na zapadu, čini mi se da je naša scena *podcasta* sasvim u redu. Vidim da su ovi najpoznatiji zapravo dosta slušani gdje god se razumije hrvatski jezik, poput Srbije, Bosne i Hercegovine i Crne gore. Mislim da nismo puno zaostali za svijetom, ali možda se varam. Svakako, nisam stručnjak i nemam neke znanstvene podatke o tome.“

Mislite li da je čitanost u Hrvatskoj slaba? (ima mali postotak)

„Ne znam. Volio bih da bude veći postotak jer čitanje ipak obogaćuje ljude. Zbog tog razloga sam se i uključio u ovaj projekt o *podcastu* jer mislim da je ideja o poticanju čitanja važna i da ima svoj smisao. Nemam pojma kakve su usporedbe nas i Zapadne Europe. Vjerojatnost je da čitamo manje, pogotovo zato što smo ipak malo tržište u usporedbi s engleskim tržištem koje je ogromno.“

Tko najviše čita, mladi, stariji, djeca?

„To je jako dobro pitanje. Kao pedagog imam jednu priču o tome da djeca jako malo pričaju. Vjerojatno manje nego što bismo htjeli, ali ne mislim da je čitanje u takvoj krizi kao što se predstavlja. Teško mi je procijeniti tko bi mogao više, a tko manje čitati. Kada bi se išlo baš računati, moj dojam je da je čitanje u svim godištimu otprilike na istoj razini strastvenog čitanja. Siguran sam da i djeca i mladi više čitaju jer se još školuju pa jednostavno moraju čitati tijekom učenja. Ima puno starijih koji prate medije preko televizije pa zapravo onda uopće ne čitaju.“

Koji su problemi zbog kojih djeca odbijaju knjige i čitanje?

„Najkraće rečeno, roditelji ih ne uče čitati. Ne mislim tu na učenje slova već na vrijednost čitanja. Roditelji bi trebali čitati maloj djeci slikovnice još od početka djetinjstva dok djeca još i ne razumiju o čemu se radi. Tako oni razvijaju mozak i inteligenciju, a ujedno i interes za čitanjem. Ljudi koji čitaju su bogatiji od onih koji manje čitaju. Imaju bolje sposobnosti i prije svega žive bogatiji život. Kada bi roditelj čitao djeci, svi drugi problemi vezani uz čitanje bi bili znatno manji ili ih ne bi bilo. Škola prisiljava djecu čitati lektire koje su im dosadne. Mislim da je vrlo malo škola i učitelja uključilo knjige koje su popularne i koje bi djeca voljela čitati. Neke suvremene knjige bile bi zanimljivije djeci i tada ne bi bili primorani na čitanje. Opet, smatram i da neka važna literatura nije loša jer nije slučajno odabrana u kurikulumu. Mislim da problem leži u tome da roditelji zaboravljaju djeci čitati jer moguće je da i oni sami ne

čitaju jer ne vole knjige ili čitanje. Negdje leži ključ poticanja čitanja u onom najdubljem smislu.“

Kako bi ovakav knjižni *podcast* mogao poboljšati čitanost?

„Bilo je raznoraznih zanimljivih tema i ljudi. Ako se slušatelju sviđao razgovor i bila mu je zanimljiva tema, vjerujem da će pogledati preporučene knjige koje su spomenute u *podcastu*. Mene su ti razgovori potaknuli da neke knjige stavim na svoj popis i da ih kad tad pogledam. Mislim da je važno da se priča o važnosti čitanja. Puno je gostiju spomenulo važnost čitanja djeci te kako oni to prakticiraju. Djeca koja su sudjelovala u *podcastu* puno čitaju, a kažu da su im od malena roditelji puno čitali. Ima puno pametnih informacija u *podcastu* zbog kojih bi mogao poboljšati čitanost kod ljudi raznih dobnih skupina.“

Kako bi bilo najbolje privući čitatelje u knjižnice?

„Imam jedno iskustvo iz Kanade kada sam svirao sa svojim bendom tamo u gradu zvanom London prije petnaestak godina. Svirali smo u subotu, a sljedeći dan smo trebalo nešto slati poštom. Budući da tada još nije bilo pametnih telefona, barem mi nismo imali, a bila je nedjelja, nismo znali kamo otići. Rekli su nam da idemo u knjižnicu jer tamo knjižnice nedjeljom rade. Njima je knjižnica mjesto susreta. Knjižnica je vrlo velika i bilo je puno ljudi. Imaju prostore za djecu, za starije, prostore gdje se može sjesti u neke fotelje i razgovarati. Vidjeli smo kako se čak neki ljudi igraju društvenim igrama. To je po meni najbitnije, da knjižnica bude mjesto zabave i susreta, ali i način kako privući čitatelje i ljude općenito u knjižnicu. Mislim da bi knjižnice trebale raditi kada ostali ne rade. Bilo bi super da rade do kasno navečer i da ima mogućnost da ljudi tamo provode vrijeme. Da postoji neki kafić unutar nje gdje bi se okupljali ljudi. To bi za mene bila ona knjižnica koja bi privukla čitatelje, ali i nečitatelje.“

Smatrate li da su knjižnice ustanove koje pomažu ljudima u odrastanju? (Bila to djeca ili stariji koji uče nešto novo?)

„Da, moj odgovor je da! Knjižnica nam može otvoriti skroz novi svijet ako joj damo priliku. Ona nam može otvoriti skroz nove perspektive i možemo naučiti mnogo o sebi, drugima i svijetu. Skoro kao da putujemo. Tako da mislim da su knjižnice jako važne i da bi ih trebalo biti više. Zato su vrlo bitni i bibliobusi koji odlaze u sela bez knjižnica kako bi potaknuli djecu na čitanje. Knjižnica je jako velika vrijednost.“

6.5. Budućnost knjižnica i knjižnog *podcasta* „Premalo čitam“

U intervjuu, voditelj nam otkriva kako knjižni *podcast* „Premalo čitam“ nastavio snimati novu sezonu te ukratko objasnio tematiku nove sezone. Ovog puta *podcast* će se fokusirati na temi mentalnog zdravlja.

Bude li još epizoda *podcasta*?

„Bit će, da. Druga sezona će imati 10 epizoda, a imat će i zanimljive goste. Recimo da ćemo ovaj put ići na nacionalnu razinu. Dakle, gosti neće biti samo iz Koprivnice nego i šire. Tema će se većinom bazirati na mentalnom zdravlju. Naravno, bit će povezano s čitanjem. Knjižničari su se sa mnom složili da je mentalno zdravlje vrlo važna tema i da se o tome treba pričati. Želimo potaknuti razgovor, a prije svega promovirati zaštitu mentalnog zdravlja. Želimo širiti ideju o tome da kada nam je teško, ne trebamo biti sami. Postoje stručnjaci kojima se možemo obratiti kako bi riješili te probleme, a da ih sami ne rješavamo. Prva gošća nove sezone, Dijana Mateša objasnila je važnost liječenja mentalnog zdravlja. Kaže da kada slomimo nogu idemo doktoru. Isto tako bismo trebali ići doktoru i kad nas boli duša ili kada imamo neki problem koji je psihičke prirode.“

Mislite li da se knjige ponovno vraćaju u ruke? (Svi govore kako pojavom tehnologija i društvenih mreža manje čita)

„Čita se i na društvenim mrežama. Ne znam, moj je dojam da se mediji koriste drugačije nego što su se koristile u zadnjih deset godina. Knjiga je opet knjiga. U principu, knjiga je ostala onakva kakva je bila. Meni je stoput bolje listati stranice. Drugi govore kako će zamijeniti onu materijalnu, staru knjigu s digitalnom jer ipak je lakše uzeti sto knjiga na putovanje jednim uređajem. Ali i jedno i drugo ima dosta prednosti i nedostataka. Budući da je ovdje tema *podcast*, dosta slušam knjige. Bio sam slušao puno *podcasta*, ali me to nije spriječilo da manje čitam knjige. Ako gledamo *podcaste* koji su zanimljivi i o kojima ljudi stalno pričaju, je li onda zaista tehnologija toliko loša? Nije li to isto vrijedno kao i kada se čita knjiga. Knjiga ipak postoji već tisuću godina i vjerujem da ona neće imati problem preživjeti i dalje.“

Unapređenje i razvoj tehnoloških alata je danas neizbježno. Smatrate li da to negativno utječe na čitanje i odlaske u knjižnicu?

„Ne smatram to. Tehnologija nam je donijela jednu krizu koja se naziva *overdose*. Ljudi ne samo da primaju puno informacija već i žedaju za još više. Dok knjiga zahtjeva veći angažman, više vremena i strpljenja kojeg je sve manje. Manjak strpljenja je i jedan negativan uzrok preopterećenosti tehnologija. Smatram ipak da smo dovoljno inteligentni da sami polako razumijemo i počinjemo koristiti tehnologiju onoliko koliko nam treba. Pitanje je samo koliko će potrajati taj proces. Mislim da ćemo prebroditi tu krizu i na kraju naći neki balans. Imam dojam da sada zbog telefona i interneta ljudi ipak manje čitaju. S druge strane opet se čita, jer su to ipak slova koja je potrebno pročitati. Tako da mislim da nije sve tako crno kako se priča. Kao pedagog, smatram da djeca ne bi trebala imati pametne telefone do petog razreda osnovne škole zbog puno više razloga od čitanja knjiga i razvijanja mozga.“

Mislite li da su knjižnice stale u razvoju i da se boje digitalnog napretka?

„Ne mislim to. Ovaj *podcast* je dobar dokaz i primjer kako se koprivnička Gradska knjižnica ne boji digitalnog napretka i kako radi kvalitetno. Baš suprotno, rade kako bi išli ukorak s vremenom.“

7. ZAKLJUČAK

U trenutku kada je internet postao dostupan svima, korisnici su tražili moguće načine iskorištavanja te prednosti. Krajem 20. stoljeća u Americi nastaje *podcast*. Ideja je proizašla iz radio snimka koje su bile dostupne u bilo kojem trenutku. *Podcast* je distribucija zvukovnog i/ili video sadržaja na internetu kojeg svaki korisnik može preuzeti i slušati. Uz minimalnu opremu (*software* i *hardware*) svaki korisnik može snimiti svoj *podcast*. To je jedan od razloga zašto je se danas masovno proizvode. Razni korisnici pristupom na internet mogu pronaći sadržaj koji ih zanima, a preko *podcasta* to poslušati radeći neku drugu stvar (eng. *multitasking*). Jedine mane ove inovacije je trošak distributera, potrošeno vrijeme uređivanja snimaka i potrebnost internetske veze. Unatoč manama, *podcasti* postaju sve više dominantniji u medijskom svijetu. Navedenim istraživanjima u radu, dokazano je da knjižni *podcasti* imaju mogućnost povećanja produktivnosti čitanja i učenja. Prednosti knjižnog *podcasta* su to što je besplatan, dostupan svima, jednostavan za promoviranje knjiga, povećava produktivnost čitanja, olakšava učenje te je velika podrška mobilnom učenju. Nedostaci korištenja knjižnih *podcasta* u mobilnom učenju su pasivno promatranje informacija te utjecaj na tradicionalna predavanja.

U radu su analizirani strani i hrvatski knjižni *podcasti*. U analizi stranih *podcasta* primijećeno je da ih je najviše zastupljeno u području Sjeverne Amerike. Sličnost svih stranih *podcasta* je to što ih veže tema o knjigama, svi su dostupni na platformi Spotify, pozitivno su ocijenjeni te imaju jednako vrijeme trajanje jedne epizode. Razlike su u jeziku („Knjiskebrbljivice“ jedini nije na engleskom jeziku), učestalosti izlaska i broju epizoda te u broju govornika („The Penguin Podcast“, „Debutiful“ i „Books and Boba“ imaju goste s kojima voditelji razgovaraju). Hrvatskih knjižnih *podcasta* ima malo, a najčešći su oni nastali iz ideja knjižničara. Svi navedeni hrvatski knjižni *podcasti* su nastali nakon pandemije COVID-19, a ideja stvaranja im je bila educirati, zabaviti i informirati korisnike o knjigama i drugim zanimljivostima povezanih uz čitanja. Sličnosti svih hrvatskih knjižnih *podcasta* su to što svi imaju jednog voditelja, vode intervju s gostima, želju da potaknu slušatelje na veću čitanost te trajanje epizode. Neke veće razlike su to što *podcasti* „DigiLab“ i „Booksa“ imaju više različitih *podcasta* unutar svojih (nisu svi knjižni *podcasti*). Također jedini koji su navedeni i analizirani u ovom radu, a imaju video snimke su „DigiLab“ i „Između redaka“.

Detaljnija analiza hrvatskog knjižnog *podcasta* „Premalo čitam“ navedena je u intervjuu s voditeljem Goranom Živkovićem. U ovom *podcastu* također je ideja promoviranje čitanosti u obliku razgovora s gostima koji preporučuju svoje omiljene knjige te vizualiziraju njihov život s knjigama. Živković govori kako knjižni *podcast* nije teško stvoriti ako se radi s ljubavlju te da su najveća prepreka u stvaranju ljudi kojima se treba prilagoditi. Na temu čitanosti u Hrvatskoj govori kako su roditelji krivci za manjak čitanosti kod djece, te da je najbolje korisnike privući u knjižnicu tako da knjižnice postanu mjesto susreta. Govori: „Knjižnica nam može otvoriti skroz novi svijet ako joj damo priliku. Ona nam može otvoriti skroz nove perspektive i možemo naučiti mnogo o sebi, drugima i svijetu. Skoro kao da putujemo.“ Voditelj smatra da su knjižni *podcasti* idealne inovacije koje bi mogle potaknuti veću čitanost, ali i samu zainteresiranost za knjige. Na kraju intervjuja, Živković otkriva daljnju suradnju s knjižnicom i snimanje novih epizoda.

Svi analizirani *podcasti* su u ovom radu knjižni *podcasti* koji promoviraju knjige i pokušavaju privući korisnike na veću čitanost. Snimanjem *podcasta*, korisnicima omogućavaju lakšu potražnju za željenim knjigama, prikazuju svijet iza skrivenog dijela nastanka knjiga te način kako normalni ljudi usklađuju svoj život s knjigama. Svi *podcasti* su i dalje aktivni, jedina je razlika što neki snimaju manji broj epizoda u većem razmaku izlaska.

8. LITERATURA

KNJIGE

- Baron, N. S. (2021). *How We Read Now : Research on audio and video* Oxford : Oxford university press.
- Bradley, P. (2017). *Social Media For Creative Libraries : Marketing and promotion – the practicalities*. London : Facet Publishing.
- Krashen, S. D. (2004). *The power of reading: insights from the research : The Cure: Libraries*. Englewood : Libraries Unlimited, str. 37.
- Merga, M. K. (2022). *School Libraries Supporting Literacy And Wellbeing : Reading engagement and literacy*. London : Facet Publishing, str. 34.
- Peti-Stantić, A. (2019). *Čitanjem do (spo)razumijevanja : od čitalačke pismenosti do čitateljske sposobnosti : Mozak (ni)je za čitanje*. Zagreb : Naklada Ljevak, str. 56.

INTERNETSKI IZVORI

- About. (2017). *Books & Boba*. Preuzeto 24.3.2023. s <https://booksandboba.com/about/>
- About. (2018). *Debutiful*. Preuzeto 24.3.2023. s <https://debutiful.net/about/>
- About. (n.d.). *Potluck : An Asian American Podcast Collective : Who we are*. Preuzeto 24.3.2023. s <https://podcastpotluck.com/about>
- Ambasadori čitanja. (2021). *Predstavljamo novi projekt Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica - Ambasadori čitanja*. E-Podravina.hr. Preuzeto 18.3.2023. s <https://epodravina.hr/predstavljamo-novi-projekt-knjiznice-i-citaonice-fran-galovic-koprivnica-ambasadori-citanja/>
- Döring, U., Müller, B., Rohr, S. et al. (2022). *Listen and Read : The Battle for Attention : A New Report About Key Audience Behaviour in the Age of eBooks, Audiobooks and Podcasts*. Pub Res Q 38, 40–52 (2022). Preuzeto 24.3.2023. s <https://doi.org/10.1007/s12109-021-09853-2>
- Books and Boba on Apple Podcasts. (n.d.). *Apple Podcasts*. Preuzeto 24.3.2023. s <https://podcasts.apple.com/us/podcast/books-and-boba/id1159846166>

- Books and Boba. (n.d.). *Listen Notes*. Preuzeto 24.3.2023. s
<https://www.listennotes.com/podcasts/books-and-boba-potluck-podcast-collective-A2NP78GLQaS/>
- Books and Boba. (n.d.). *Spotify*. Preuzeto 24.3.2023. s
<https://open.spotify.com/show/6A3AYFQLggeEIEQqeCH0Av>
- Booksa. (n.d.). *Google Podcasts*. Preuzeto 18.4.2023. s
<https://podcasts.google.com/feed/aHR0cHM6Ly9mZWVkey5zb3VuZGNsb3VkLmNvbS91c2Vycy9zb3VuZGNsb3VkOnVzZXJzOjgxMzQ0Nzc4Ny9zb3VuZHMucnNz>
- Company history (n.d.). *Penguin Random House UK*. Preuzeto 24.3.2023. s
<https://www.penguin.co.uk/company/about-us/company-history>
- Critic Podcast Reviews - The Penguin Podcast. (n.d.). *Great Pods*. Preuzeto 24.3.2023. s
<https://greatpods.co/podcast/the-penguin-podcast>
- Čitanje u Hrvatskoj u padu: Čak 60 posto građana ne čita. (n.d.). *Tportal.hr*. Preuzeto 25.4.2023. s https://www.tportal.hr/kultura/clanak/citanje-u-hrvatskoj-u-padu-cak-60-posto-gradana-ne-cita-20230421?fbclid=IwAR3NIPTiEeFFoSGxpUaOvpp8Zb0J_NJXFQH_5U3UKey9XEIfXO4yiyEPwKg
- Debutiful. (n.d.). *Spotify*. Preuzeto 24.3.2023. s
<https://open.spotify.com/show/1bwWJLNRYvGkghBL3EwQm6>
- Debutiful on Apple Podcasts. (n.d.). *Apple Podcasts*. Preuzeto 25.4.2023. s
<https://podcasts.apple.com/us/podcast/debutiful/id1490046203>
- Definicije i značenja podcast. (n.d.). *Rječnik.com*. Preuzeto 22.5.2023. s <https://www.xn--rjenik-k2a.com/podcast>
- Digitalni laboratorij NSK. (2021). *Digitalni laboratorij Nacionalne i sveučilišne knjižnice*. Preuzeto 15.3.2023. s <http://lab.nsk.hr/>
- DigiLab NSK Podcasti - podcasti o kulturi, znanosti i obrazovanju. (2021). *Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu : Blog*. Preuzeto 15.3.2023. s
<http://nsk.hr/blog/digilab-nsk-podcasti-podcasti-o-kulturi-znanosti-i-obrazovanju/>
- Digilab NSK Podcasti. (n.d.). *Spotify*. Preuzeto 15.3. 2023. s
<https://open.spotify.com/show/5tX8YNWSfGGURloRLzxDjJ>

- Dražić, I. (11.5.2020). *Booksin podcast : Luca Kozina i Marija Skočibušić*. Preuzeto 18.3.2023. s <https://booksa.hr/razgovori/podcast/booksin-podcast-luca-kozina-i-marija-skocibusic->
- Dražić, I. (14.11.2022.). *Booksin podcast: "Nije nikad bilo zlatno doba kritike."*. Preuzeto 18.3.2023. s <https://booksa.hr/razgovori/podcast/booksin-podcast-nije-nikad-bilo-zlatno-doba-kritike>
- Dražić, I. (28.12.2022.). *Po čemu je pamtimo, što smo čitali i koga otkrili u 2022. godini?* Preuzeto 18.3.2023. s <https://booksa.hr/razgovori/podcast/po-cemu-je-pamtimo-sto-smo-citali-i-koga-otkrili-u-2022-godini>
- Gen-z noun – Definition. (2023). *Oxford Learner's Dictionaries*. Preuzeto 24.5.2023. s <https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/english/gen-z?q=gen+z>
- Goran Živković - Žika. (27.5.2022). *Kulturni Centar Koprivnica*. Preuzeto 3.5.2023. s <https://cooltura-kc.hr/goran-zivkovic-zika/>
- Između redaka. (n.d.). *Spotify*. Preuzeto 20.4.2023. s <https://open.spotify.com/show/3gvFrn6n8LYcxjKfxML7Cg>
- Knez, A. (2021). *Podcast - kao suvremena forma komuniciranja* (diplomski rad). Pula: Sveučilište Jurja Dobrile u Puli. Preuzeto s <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:137:128457>
- Knjiskebrbljivice. (n.d.). *Spotify*. Preuzeto 15.4.2023. s <https://open.spotify.com/show/4ByhG66IheftXJ5A94qcbf>
- Knjizevnekriticarije. (31.8.2021.). *Književne Kriticarije : Nakon pauze vraća se podcast Između redaka, ovo su mi dosad najdraže epizode*. Preuzeto 20.4.2023. s <https://knjizevne-kriticarije.com/2022/08/31/izmedu-redaka/>
- Knjižarski lanac Hoću knjigu pokrenuo podcast o knjigama. (13.4.2021.). *Moj Zagreb info*. Preuzeto 20.4.2023. s <https://mojzagreb.info/zagreb/knji%C5%BEarski-lanac-ho%C4%87u-knjigu-pokrenuo-podcast-o-knjigama>
- Književnost, knjižnice i arhivi. (n.d.). *Ministarstvo kulture i medija*. Preuzeto 20.4.2023. s <https://min-kulture.gov.hr/vijesti-8/mjere-za-potporu-kulturnom-i-kreativnom-sektoru-uslijed-pandemije/kulturni-sadrzaji-online-19327/knjizevnost-knjiznice-i-arhivi/19350>

- Listener Numbers, Contacts, Similar Podcasts - The Penguin Podcast. (n.d.). *Rephonic*.
Preuzeto 24.3.2023. s <https://rephonic.com/podcasts/the-penguin-podcast>
- Lupiga. (n.d.). *Lupiga : Priča o jednoj Booksi ili kako se upustiti u vlastiti biznis*.
Preuzeto 18.3.2023. s <https://www.lupiga.com/komentatori/prica-o-jednoj-books-i-ili-kako-se-upustiti-u-vlastiti-biznis>
- Martinoli, A. (2015) *Podcasting – govorni radio za “ponijeti” kao nova omiljena medijska forma*. *Medijski dijalozi*, 8(21), 149-169. Preuzeto s
<https://medijskidijalozi.files.wordpress.com/2015/03/medijski-dijalozi-21.pdf>
- McGarr, O. (2009). *A review of podcasting in higher education : Its influence on the traditional lecture*. *Australasian Journal of Educational Technology*, 25(3), 309-321.
<https://doi.org/10.14742/ajet.1136>
- Nacionalna i sveučilišna knjižnica. (2022). *DigiLab NSK podcasts : Podcasts on science and culture* [Papirnata prezentacija]. Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu.
- Nova sezona podcasta o knjigama “Između redaka.” (n.d.). *Moderna vremena : opće informacije*. Preuzeto 20.4.2023. s <https://mvinfo.hr/clanak/nova-sezona-podcast-a-o-knjigama-izmedju-redaka>
- NSK DigiLab launches podcast platform. (2021). *NSK DigiLab Launches Podcast Platform Spotighting Culture, Science and Education*. Preuzeto 15.3.2023. s
<https://www.nsk.hr/en/nsk-digilab-launches-podcast-platform-spotighting-culture-science-and-education/>
- O Laboratoriju. (n.d.). *Lab.nsk.hr*. Preuzeto 15.3.2023. s <http://lab.nsk.hr/pages/about-classic/>
- O nama. (n.d.). *Booksa*. Preuzeto 18.4.2023. s <https://booksa.hr/o-nama>
- Mladibl.com. (n.d.). *Online literarna radionica – “Gdje se kriju dobre priče?”*. Preuzeto 20.4. 2023. s <https://www.mladibl.com/?p=16501>
- Orr, A. F. (2023). *Podcast Review : The 10 Best Book Podcasts*. Preuzeto 28.5.2023. s
<https://podcastreview.org/list/best-book-podcasts/>
- Penguin Random House Podcast | Projects. (n.d.). *Somethin’ Else*. Preuzeto 24.3.2023. s
<https://somethinelse.com/projects/creating-new-listening-habits-amongst-book-lovers/>

- PIRLS. (n.d.). *Nacionalni centar za vanjsko vrednovanje obrazovanja*. Preuzeto 25.5.2023. s <https://www.ncvvo.hr/medunarodna-istrazivanja/pirls/>
- Podcast. (n.d.). *Wikipedia*. Preuzeti 22.5.2023. s <https://hr.wikipedia.org/wiki/Podcast>
- Podcast, n. : Oxford English Dictionary. (n.d.). *Oxford English Dictionary – OED*. Preuzeto 28.5.2023. s <https://www.oed.com/viewdictionaryentry/Entry/273003>
- Podcast / Premalo čitam. (n.d.). *Knjižnica i čitaonica “Fran Galović” Koprivnica*. Preuzeto 18.3.2023. s <https://www.knjiznica-koprivnica.hr/podcast-premalo-citam/>
- Premalo čitam. (n.d.). *Spotify*. Preuzeto 18.3.2023. s <https://open.spotify.com/show/1cKMtmWRhn8xSaEUnCJYBd>
- Scriven, R. (2021). *Making a podcast : Reflecting on creating a place-based podcast*. *Area*, 54(2), 260-267. Preuzeto s <https://doi.org/10.1111/area.12776>
- The Penguin Podcast. (n.d.). *Spotify*. Preuzeto 24.3.2023. s <https://open.spotify.com/show/4KnB6LzFr1PHPs8NWdr96Q>
- The Penguin Podcast (Podcast Series 2015–). Release info. (n.d.). *IMDb*. Preuzeto 24.3.2023. s https://www.imdb.com/title/tt15176400/releaseinfo/?ref_=tt_dt_rdat
- Thomas, S. (2019). *Library-Podcast Intersections*. *Library Technology Reports*, 55(5), 7–10. Preuzeto s <https://journals.ala.org/index.php/ltr/article/view/7066>
- Transworld (n.d.). *Penguin Random House UK*. Preuzeto 24.3.2023. s <https://www.penguin.co.uk/company/publishers/transworld>
- Živković, L. (2022). *Usporedba sličnosti i razlika dvaju hrvatskih podcasta surovih strasti i podcast inkubatora* (diplomski rad). Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Fakultet hrvatskih studija. Preuzeto s <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:111:276178>

Popis slika

Slika 1 - Vrste <i>podcasta</i> prema Alexanderu Santou	4
Slika 2 - Sličnosti inozemnih knjižnih <i>podcasta</i>	17
Slika 3 - Razlike inozemnih knjižnih <i>podcasta</i>	18
Slika 4 - Popis „DigiLab“ <i>podcasta</i>	20
Slika 5 – Sličnosti hrvatskih knjižnih <i>podcasta</i>	30
Slika 6 - Razlike hrvatskih knjižnih <i>podcasta</i>	31

Popis tablica

Tablica 1 - Vrste <i>podcasta</i> prema Alexanderu Santou.....	4
Tablica 2 - Prednosti i nedostaci <i>podcasta</i>	5
Tablica 3 - Prednosti knjižnog <i>podcasta</i>	10
Tablica 4 - Nedostaci knjižnog <i>podcasta</i>	10
Tablica 5 - Statistika <i>podcasta</i> „The Penguin Podcast“	12
Tablica 6 - Statistika <i>podcasta</i> „Books and Boba“	14
Tablica 7 - Statistika <i>podcasta</i> „Debutiful“	16
Tablica 8 - Statistika <i>podcasta</i> „Knjiskebrbljivice“	17
Tablica 9 - Statistika <i>podcasta</i> „DigiLab“	22
Tablica 10 - Statistika <i>podcasta</i> „Između redaka“	25
Tablica 11 - Statistika <i>podcasta</i> „Booksa“	27
Tablica 12 - Statistika <i>podcasta</i> „Premalo čitam“	29

Knjižni *podcast*

Sažetak

Ovaj završni rad prikazuje pregled o knjižnim *podcastima*. Oni postaju novi načini distribuiranja digitalnog sadržaja na mreži o različitim temama. Snimljeni sadržaj najčešće je u audio snimkama u formatima MP3, dok su sve popularnije i video snimke. U ovom radu bit će naglasak na *podcastima* o knjigama i kako oni izgledaju. Primjera takvih *podcasta* ima mnogo u svijetu. Izabrani su i razrađeni oni koji imaju veliki broj slušatelja poput „The Penguin Podcast“ (Ujedinjeno Kraljevstvo), „Books and Boba“ i „Debutiful“ (Sjedinjene Američke Države) i „Knjiskebrbljavice“ (Srbija). U Hrvatskoj se javlja sve više i više novih *podcasta* od kojih su književni *podcasti* u manjini. Razrađeni su oni najpoznatiji kao što su „DigiLab“ (*podcast* Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu), „Između redaka“ (*podcast* knjižare Hoću knjigu), „Booksin *podcast*“ (mrežni portal o književnim kritikama) i „Premalo čitam“ (*podcast* Knjižnice i čitaonice „Fran Galović“ Koprivnica). Detaljniji pregled o stvaranju i ideji knjižnih *podcasta* nalazi se u intervjuu s voditeljem hrvatskog knjižnog *podcasta* „Premalo čitam“, Goranom Živkovićem zvanim Žika.

Ključne riječi: knjiga, *podcast*, knjižni *podcasti*, produktivnost čitanja

Book podcast

Summary

This final paper presents an overview of book podcasts, which are becoming a common way of distribution of digital content. The recorded content is most often in MP3 formats, while video recordings are also becoming increasingly popular. This paper focuses on podcasts about books and things related to the distribution of books. There is a variety of book podcasts in the world and this paper elaborates on those that have a large number of listeners: „The Penguin Podcast" (United Kingdom), "Books and Boba", "Debutiful" (United States of America) and "Knjiskebrbljavice" (Serbia). The number of podcasts is also growing in Croatia, however, book podcasts are in the minority. The most popular ones, such as "DigiLab" (podcast of the National and University Library in Zagreb), "Između redaka" (podcast of the bookstore Hoću knjigu), "Booksa" (online portal about book reviews) and "Premalo čitam" (podcast of the City Library "Fran Galović" Koprivnica) are also discussed in the paper. A more detailed overview of the creation process of book podcasts can be found in an interview with the host of a Croatian book podcast called "Premalo čitam", Goran Živković.

Key words: book, podcast, book podcasts, reading productivity